KARKERÊN HEMÛ WELATAN Û GELÊN BİNDEST YEKBİN

JÎ BO SAZBÛNA PARTÎYA BOLŞÊWÎK

stêrka bolşewîk

HEJMAR: 21 · SEBAT 2003 · BIHA: 750.000 TL

EMPERYALİST SAVAŞA HAYIR!

İ Ç İ N D E K İ L E R

Emperyalist savaşa hayır! 3
Kürtçe yayın başladı (mı) acaba? 8
Seçim sahtekârlığı sahnelendi, sandıktan AKP çıktı! 11
Unutturulan bir katliam: Asur-Kildani katliamı 16
Yurtdışında kadın kampı yapıldı! 20

TARTIŞMA
— Kürt Devleti 23
— Belge: Irak Kürdistan Bölgesi Anayasası 32

BİLDİRİLER · HABERLER · OKUR MEKTUPLARI
— Kölelerin kölesi Kuzey Kürdistanlı işçi ve emekçi kadın! 42
— Sömürgeci faşist Türk devletinden hesap devrimle sorulacaktır! 44
— Ali Yavuz Çengeloğlu'nu ("Kel"i) andık 45
— Türk hakim sınıfları antidemokratik seçim aldatmacasını tamamladı! 47

STALİN MÜCADELEMİZDE YAŞIYOR! 49
— Nameya Stalîn ji bo Pêşewerî Arşîva Wezareta Derva ya Yekîtiya Sovyetan 50

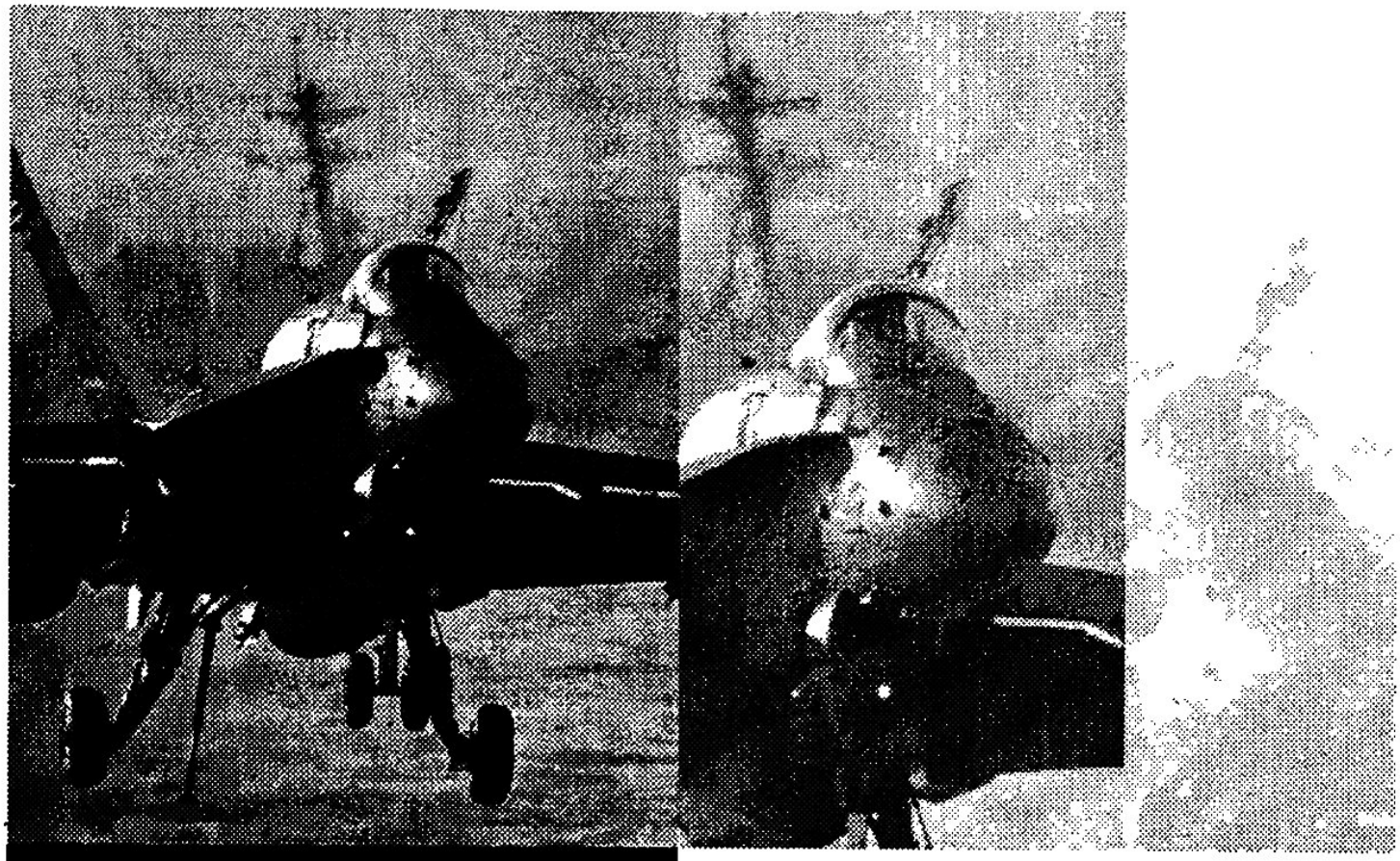

EMPERYALİST SAVAŞA HAYIR!

Emperyalistler kendi çıkarlarını dünya halklarının çıkarıymış gibi propaganda ederek, çeşitli ülkelerin emekçilerini kendi çıkar savaşlarında kullanıyor, onları birbirlerine boğazlatıyorlar. Görev bulunduğumuz her alanda işçi ve emekçileri emperyalist, sömürgeci haydutların bu oyunlarına karşı bilinçlendirmek, emperyalist haydutların maskesini çıkarıp onların çirkef yüzünü halklara göstermektir.

ABD emperyalizmi savaş hazırlıklarını hızla tamamlıyor. ABD Başkanı Georg W. Bush tam bir kabadayı edasıyla meydan okuyor, tehditler savuruyor. Savaşın engellenmesi olasılığının olmadığı, ABD'nin Irak'a yönelik savaşı kesinlikle gerçekleştireceği artık neredeyse herkes tarafından kabul görmektedir. Gelinen aşama savaşın çok kısa sürede başlayacağını göstermektedir.

ABD, Irak'a Birleşmiş Milletler'in desteğini alarak saldırmak için BM'de bir karar çıkması için çok yoğun çabalar harcadı, baskılar uyguladı. ABD istediği yönde bir karar çıkartabilmesi için açıkça BM'yi tehdit de etti: *"Biz terörizme karşı mücadele yürütü-*

yoruz. Eğer terörizme karşıysanız o zaman bizim yanımızda yer alırsınız. Eğer yanımızda yer almazsanız o zaman terörizme karşı değilsiniz, o durumda da bizim karşımızdasınız. Bu bir yol ayrımıdır, ona göre karar verin." yönlü tehditler savurdular. Ancak Irak BM'nin kararları doğrultusunda hareket ettiğini ve edeceğini, BM'nin aldığı her karara uyacağını açıkça ilan etti. "Minare kılıfa sığmıyor" ki, Birleşmiş Milletler'den ABD'nin istediği savaş kararı çıksın.

Birleşmiş Milletler kararı olmasa da, ABD tek başına kalsa da bu savaşı yürüteceğini ilan etmiş ve buna göre güçlerini stratejik noktalara yığmaya başlamıştır. Irak'ta varolma ihtimali olduğu söylenen kitlesel imha silahları Irak'a savaş açma gerekçesi olurken, ABD, Irak'ın herhangi bir saldırısı karşısında nükleer silah kullanmayı karar altına almaktadır... Hem de "hür dünyayı savunma" adına!

Bir bütün olarak BM'nin desteğini alamayan ABD çeşitli ülkeleri sıkı markaja almış, onların desteğini almak için hızla pazarlıklar yürütüyor. Bu noktada İngiltere baştan beri ABD'nin her dediğine kayıtsız şartsız destek vermektedir. Avrupa Birliği'nin en önemli iki ülkesi Almanya ve Fransa bu savaşa karşı olduklarını açıkça ilan etmişlerdir. Fakat AB'nin başını çeken bu iki ülke savaşa karşı durma konusunda AB içinde birlik sağlayamamış, bir çok AB üyesi ülke ABD'ye destek vereceğini açıklamıştır.

Örneğin; İspanya, İtalya, Danimarka, Hollanda, Çek Cumhuriyeti, Polonya, Macaristan, Bulgaristan. Bu ülkeler ABD'ye yakın durmakta, savaş durumunda ABD'den yana tavır alacaklarını ortaya koymaktadırlar. İspanya ABD'nin tutumunu destekliyor, Irak'a yönelik savaş için ikinci bir BM kararına gerek olmadığını savunmaktadır. İtalya, Almanya ve Fransa'nın birlikteliğine karşı İngiltere, İtalya, İspanya'nın birlikteliğini öneriyor. Danimarka, Birleşmiş Milletler kararına dayalı bir savaşı destekliyor ancak savaşın çıkması durumunda ABD'den yana tavır koyacağını gösteriyor. Tüm bunlar ABD açısından önemli başarılardır. Çünkü bu biçimiyle AB arasındaki birliğin sağlam olmadığını, daha şimdiden bir bölünmenin olduğunu ortaya koymakta, böylece Almanya ve Fransa'yı sıkıştırmaktadır.

Almanya ve Fransa'nın yanısıra Rusya ve Çin de savaşa karşı görünüyor. Rusya, savaşı gerektirecek hiç bir kanıtın bulunmadığını savunmaktadır. Yunanistan da savaştan yana değil ve AB'nin savaşa destek vermemesi için çalışmaktadır. Diğer yandan Avus-

turya, Belçika, Slovakya, Lüksemburg gibi ülkeler de savaştan yana görünmüyorlar.

Savaş hazırlıkları yoğunlaşırken çeşitli ülkelerde savaş karşıtı gösteriler de giderek artıyor. Ama tüm bunlara rağmen ABD'nin Irak'a saldıracağı kaçınılmaz görünüyor. Bu kaçınılmaz, çünkü Saddam rejiminin yıkılması ABD açısından bir prestij meselesi haline gelmiş durumdadır. ABD'nin Saddam rejimini yıkmaması dünyanın gözünde itibarının sarsılması anlamına gelmektedir.

Savaş karşıtı gösterilerin temel şiarı "petrol için kan dökmeye hayır"dır. Bu savaş tümüyle petrol savaşı olarak gösterilmekte, yalnızca bu bağlamda savaşa karşı çıkılmaktadır. Savaşın bu çerçeveye sıkıştırılması ve yalnızca bu çerçevede savaşa karşı durulması dünya halklarının bilincini karartmaktadır. Evet, ABD'nin Irak'a yönelik saldırısının önemli nedenlerinden birinin Irak-Güney Kürdistan petrolleri olduğu doğrudur. Fakat bu tek ve belirleyici neden değildir. Burada en belirleyici neden dünya hegomanyası için yürüyen dalaştır. Bir avuç emperyalist haydutun dünyayı kendi avuçlarına almasının; emperyalist yayılmacılığın, paylaşımın yeniden gerçekleştirilmesi için yürüyen bir savaştır. Dolaysıyla bu savaşın merkezinde duran olgu, savaşın niteliğinin emperyalist gerici olmasıdır. ABD emperyalizmi Irak'a yönelik saldırıyı gerçekleştirmeyi kafasına koymasının temel nedeni tüm dünyaya kendisine karşı duran rejimlere hayat hakkı tanımayacağını göstermek istemesindendir. ABD'nin Afganistan'a yönelik saldırısının temelinde yatan olgu da budur. ABD'nin derdi önemli stratejik noktaları tümüyle kendi denetimine almak ve dünyanın efendisi olduğunu herkese kabul ettirmektir.

Eğer sorun yalnızca Irak petrollerini kullanmak olsa ABD bunu savaşı sürdürmeden de yapabilecek durumdadır. Örneğin, eğer ABD Saddam'dan kendisine dokunmadan petrol kullanımına ilişkin anlaşma imzalamasını istese Saddam buna kesinlikle hazırdır. Buna yanaşmayan ABD'dir. İşin bir yanı bu. İkincisi, bugün savaşa karşıyız diyen emperyalist ülkelerle, savaştan yana olan emperyalistlerin ortak noktası kendi emperyalist emelleri için mücadele etmeleridir. Her iki taraf da anda çıkarına uygun düşen tavrı takınıyor. Savaşacağım diyen de, savaşa karşıyım diyen de emperyalist. Anda birinin çıkarı savaşı gerektiriyor, diğerinin savaşa karşı çıkmayı! ABD, birincisi istediğini yaptıran büyük güç oldu-

ğunu kanıtlamak, ikincisi kilit noktaları tam denetimine almak için savaşmak ve kazanmak zorunda olduğu için savaştan yanadır. Almanya, Fransa, Rusya gibi emperyalistler de savaşın anda çıkarlarına uygun olmadığını, sorunun savaşsız çözülmesi durumunda pastadan alacakları payın daha büyük olduğunu bildiklerinden savaşa karşılar. Almanya, Fransa, Rusya'nın hesabı açık: ABD Irak'a saldırarak tümüyle kendine bağlı bir rejimi işbaşına getirmek istiyor. Bu durumda ABD Irak petrollerini tek başına kontrol edecek ve Ortadoğu'daki egemen konumunu daha da sağlamlaştırmış olacak. Bu, dünya hegemonyası dalaşında ABD'ye çok büyük bir avantaj sağlama anlamına gelmektedir. Onlar bunu bildiklerinden Irak'ı tek başına ABD'ye yedirmek istemiyorlar. Andaki durumu koruma, ambargoyu kaldırarak Saddam rejimiyle birlikte yaşama anda bu güçlerin çıkarınadır. Bunların "barışçı" görünümlerinin arkasındaki gerçek budur. Dolayısıyla, savaşa karşıyım demek petrollerden gözüm yok demek değil.

O halde, "petrol için savaşa hayır" demek, yeterli değil. Bir bütün olarak, emperyalizme, emperyalist çıkar dalaşına; emperyalist gerici karşıdevrimci savaşlara hayır! demek gerekiyor. Dünya halklarını bu temelde bilinçlendirmek gerekiyor.

ABD emperyalistleri açısından Türkiye askeri ve stratejik açıdan çok önemli bulunmaktadır. Bu nedenle Türkiye'nin tam desteğini almak, kendi yanında savaşa sokmak için her türlü çabayı harcamaktadırlar. Ancak savaşı kendi çıkarlarına uygun bulmayan Türk hakim sınıfları bu savaşa doğru-

dan katılmamak için çırpınıp duruyorlar. Türk hakim sınıfları savaşı önleyemedikleri durumda savaşa doğrudan katılmak yerine dolaylı desteklerle işin içinde sıyrılmanın yollarına bakıyorlar. ABD yönetimi Türk devletinin bu tutumundan rahatsızlık duyduğunu ifade etmekte ve bu rahatsızlığını tehditkâr tavırlarla ortaya koymaktadır. Kimi burjuva kalemşorlar da andaki hükümetin tavırlarını eleştirmekte, ABD'nin kızdırılmaması gerektiğini ifade etmektedirler.

Türk devleti bir yandan savaşa karşıymış tavrı takınırken diğer yandan Güney Kürdistan'a güç yığıyor, savaş hazırlıkları yürütüyor. Onlar "olası bir Kürt devletinin kurulmasını engellemek, Musul, Kerkük'ü Kürtlere yedirmemek" için hazırlıklı oluyorlar. ABD de Türklere garantiler veriyor, hayır "bir Kürt devletinin kurulmasına izin vermeyeceğiz" diye! Anda Güney'de resmi bir Kürt devletinin kurulmasına izin vererek Türk devletini gözden çıkarmak emperyalistlerin çıkarına değil. Bu büyük uşağa daha epeyce zaman ihtiyaçları var.

Sömürgeci Türk hakim sınıflarının Kürt devletini kurdurmama teranelerini tekrarlamalarının ardında yatan gerçek Musul, Kerkük üzerine besledikleri emelleri gerçekleştirme fırsatı elde etmektir. Buraları kimsenin kendilerine yedirmeyeceklerini bildiklerinden, bu alanlarda Türkmenler üzerinde kendine bağlı bir oluşumun yaratılmasına çalışıyorlar.

Herkes kendi çıkarının telaşında. Belirleyici olan **güç**tür!

Emperyalistler "terörizme karşı savaşıyoruz", "barış istiyoruz", "özgürlük ve demokrasi için mücadele ediyoruz", "haktan adaletten yanayız" vb. vb. söylemlerle dünya halklarına kan kusturuyorlar. Hangi rejimi beğenmiyorlarsa tepesine binip onu alaşağı ediyor, yerine en sadık uşaklarını koyuyorlar. Halklar üzerine birbirleriyle pazarlık ediyorlar. Örneğin işine geldiklerinde Kürtlerin hakları, hukuklarından söz ederler, başka zaman "hiç korkmayın biz Kürtlere devlet kurdurtmayız" garantisi verirler. Kürtler kendi ülkelerinde kendi devletini kuramaz! Neden? Çünkü bu, anda emperyalistlerin çıkarına terstir. Şu ya da bu ülkenin yönetimi ABD'nin çıkarlarıyla örtüşmüyor, öyleyse değiştirilmesi lazım! Emperyalizmin çarkları böyle dönüyor.

Emperyalizm, kendi çıkarlarından başka dostu olmadığını görmek isteyen herkese açıkça gösteriyor. Ben ulusal kurtuluş mücadelesini yürütüyorum, ben bağımsız devletimi kurmak istiyorum diyen herkes emperyalizme karşı olmak, ona karşı mücadele etmek zorunda. Onun ötesi ülkenin bağımsızlığı için mücadele değil, emperyalistlerin elinde oyuncak olmaktır.

ABD haydutlarının hızla tırmandırdığı savaş "bir diktatöre karşı demokrasi savaşı", "dünya barışı için savaş" vb. yalanlarla örtülmeye çalışılıyor. Emperyalistler kendi çıkarlarını dünya halklarının çıkarıymış gibi propaganda ederek, çeşitli ülkelerin emekçilerini kendi çıkar savaşlarında kullanıyor, onları birbirlerine boğazlatıyorlar. Halkları birbirine kırdırarak kendi saltanatlarını sürdürüyorlar. Görev bulunduğumuz her alanda işçi ve emekçileri emperyalist, sömürgeci haydutların bu oyunlarına karşı bilinçlendirmek, emperyalist haydutların maskesini çıkarıp onların çirkef yüzünü halklara göstermektir.

Gerçekten savaş istemeyen, gerçekte barış isteyen herkes bir bütün olarak emperyalist sisteme karşı olmak zorunda. Bunu bir kenara koyan ne gerçek bir barış yanlısıdır, ne savaşa karşı!

Kahrolsun emperyalist gerici karşıdevrimci savaş!

Kahrolsun emperyalizm!

Ocak 2003 ✘

Kürtçe yayın başladı(!)

3 Ağustos 2002 tarihinde TBMM'de çoğunlukla onaylanıp kabul edilen AB'ye uyum yasalarında Türkçe dışındaki dillerde yayın yapabilme hakkı da vardı.

Bu bağlamda RTÜK Kanunu'nun 4. Maddesi değiştirildi ve şu hale getirildi:

"Ayrıca, Türk vatandaşlarının günlük yaşamlarında geleneksel olarak kullandıkları farklı dil ve lehçelerde de yayın yapılabilir. Bu yayınlar, cumhuriyetin Anayasa'da belirtilen temel niteliklerine, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı olamaz. Bu yayınların yapılmasına ve denetimine ilişkin usul ve esaslar, Üst Kurul'ca çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir."

Yapılan değişiklik "Türk vatandaşları" içindir ve Türkçe dışındaki dillerdeki yayınlar da RTÜK yönetmeliklerine bağlı kılınmıştır. Yapılan değişiklikte Türk devletinin temel yaklaşımı korunmuştur. Buna göre hangi dilde yayın yapılırsa yapılsın, "devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne" aykırı yayın yapılamaz!

Faşist Türk devletinin bu temel yaklaşımına uygun olarak RTÜK de başka dil ve lehçelerde yayın için yönetmelikte değişiklik yapma durumunda kaldı. Sözkonusu yönetmelikteki değişiklik 18 Aralık 2002 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girdi. Böylece Türkçe dışındaki dillerde yayın yapabilmenin yolu –çok sınırlı da olsa– açıldı...

Yönetmelikte de sözkonusu edilen *"Türk vatandaşlarının günlük yaşamlarında kullandıkları farklı dil ve lehçelerdir"*. Yani açıkça söylenecekse: Kürtler, Lazlar, Araplar ve adını yazmadığımız Türkiye devleti sınırları içinde yaşayan tüm milli azınlıkların kendi anadilleri sözkonusu değildir... Kürtlerin ulus olarak ve tüm milli azınlıkların varlığını inkar etme, "farklı etnik kökenden insanların Türk milletinin mozaiği" olduğu tavrı aynen sürdürülmektedir.

Geçen sayımızda da değindiğimiz gibi KADEK Genelbaşkanı Öcalan'ın ve KADEK eksenli siyaset yapanların "Birlikte yaşamın yasaları" olarak gösterdiği bu değişiklik, sömürgeci faşist Türk devletinin inkarcı, ırkçı politikasının başka kılıflar içinde sürdürülmesidir. Bunu birlikte yaşamın yasaları olarak gösterenler, niyetleri ne olursa olsun, sömürgeci faşist Türk devletinin bu siyasetine hizmet etmektedirler.

En başta bilince çıkarılması gereken nokta, bu değişikliğin burjuva demokrasisi ile bile uzaktan yakından bir ilişkisinin olmadığı gerçeğidir.

Yapılan değişikliğin burjuva demokrasisi ile bile ilişkisinin olmadığını görebilmek için RTÜK'ün yönetmeliğine bakmak yeterlidir.

Yapılan değişikliğe göre; *"Türk vatandaşlarının kullandıkları geleneksel*

mı acaba?

dil ve lehçelerde" yapılacak yayını düzenleyen yönetmelik, yayının içeriği ve yükümlülükler konusunda şunları öngörüyor:

"– Söz konusu dil ve lehçelerde yetişkinler için haber, müzik ve kültürel alanda bir veya birkaç dil veya lehçede yayın yapılabilecek.

– Yayınlar; hukukun üstünlüğüne, Anayasa'nın genel ilkelerine, temel hak ve özgürlüklere, milli güvenliğe, genel ahlaka, Cumhuriyeti'in Anayasa'da belirtilen temel niteliklerine, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı olamaz.

– Bu yayınlar süresince, diğer yayınlar için kullanılan stüdyo düzeni değiştirilemez. Program sunucusu ve spikerleri, çağdaş kıyafetler içinde olmak zorundadırlar." (19 Aralık 2002 tarihli basından)

Yine yapılan değişikliğe göre *"Türk vatandaşlarının kullandıkları geleneksel dil ve lehçelerde"* yayın sadece TRT tarafından yapılabilecek. Sözkonusu dil ve lehçelerin öğretilmesine yönelik yayın yapılmayacak. Radyoda günde en fazla 45 dakika olmak üzere haftada 4 saati aşamayacak, TV'de ise günde en fazla 30 dakika olmak üzere haftada 2 saati aşamayacak.

Bu kadar kısatlama da yetmiyor! RTÜK, sözkonusu yayınların "devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne" karşı olup olmadığını nasıl kontrol edeceğini düşünmeden karar verir mi? Vermez! Özel tercüman tutup maaş ödeme yerine, sözkonusu yayınların Türkçesini de zorunlu kılıyor. Radyoda yapılan "farklı dildeki" yayının hemen ardında Türkçesi yayınlanmak zorundadır, hem de bire bir tercüme ile! TV'deki yayında ise yine bire bir tercümesi ile alt yazı olarak Türkçesi eşzamanlı yayınlanmak zorundadır. RTÜK ve TRT arasında protokol imzalandıktan sonra bu yönetmeliğe uygun yayınlar karşımıza gelecek... TRT dışında "farklı dillerde" yayın yapmaya kalkışan radyo ve TV'lere kapatma cezaları da!

Gerek Türkçe dışındaki dilleri öğrenme konusunda, gerekse de radyo, TV yayını konusunda yapılan değişiklik, kuşkusuz ki, inkârcı, ırkçı bir siyasetin giderek değiştiğini göstermektedir. Fakat yapılan değişiklik Türk devletinin inkârcı, ırkçı yaklaşımını ve niteliğini hâlâ koruyan bir değişikliktir. Bu değişiklikle ne Kürtçeye ne de milli azınlıkların dillerine özgürlük sağlanmamıştır. Türkçe, tüm imtiyazlarını korumaktadır.

Sömürgeci Türk devletinin inkârcı, ırkçı tavrını sürdürdüğü, Türkçenin de tüm imtiyazlarını koruduğu bir ortamda; Kürtçe konuşanlara, çocuklarına Kürtçe isim vermek ve tüm engellere rağmen Kürtçe yayın yapmak isteyenlere yönelik baskıların sürmesi de doğaldır...

BASKILARA BİRKAÇ ÖRNEK...

Sözkonusu örnekleri bilinçli olarak, RTÜK yönetmeliğinin Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmesi sonrası

dönemde basına yansıyan haberler arasından seçtik.

Mardin'in Savur İlçesi'ne bağlı Sürgücü Beldesi'nde katıldığı düğünlerde Kürtçe türkü söyleyen görme özürlü Fikri Güler, Savur Jandarma Karakolu'na bağlı askerler tarafından Kürtçe türkü söylediği gerekçesiyle gözaltına alındı. Sadece türkücü değil, düğün sahiplerinin de gözaltına alındığı haberi basına yansıdı.

Mersin'de 4 yaşındaki kızına Zozan (yayla) ismini vermek isteyen baba Ali Aşkan'a çocuğuna bu ismi vermesi yasak... Zozan isminin yanısıra Zozan'ın diğer iki kardeşi Şehriban ve Mihriban da nüfusa kaydedilmediği için kimlikleri de verilmiyor! Mihriban kimliği olmadığı için okula da gidemiyor.

KESK'in 8. kuruluş yıldönümü nedeniyle Diyarbakır'da düzenlenen resepsiyonda, açılış konuşması Türkçe ve Kürtçe planlanmış ama Diyarbakır Emniyet Müdürlüğüne bağlı polislerin müdahalesiyle Kürtçe sunum programdan çıkarılmak zorunda kalınmıştır. Resepsiyona katılanların alkışlı protestosuna rağmen Kürtçe konuşma pratik olarak yasaklandı.

HADEP Gevaş İlçe Başkanı hakkında, 27 Ekim 2002 tarihinde HADEP Gevaş İlçe binasında yaptığı Kürtçe konuşma nedeniyle, "Türkçe dışındaki dillerde propaganda yaparak Seçim Kanunu'na muhalefet ettiği" iddiasıyla dava açıldı. Davanın açılmasının esas nedeni aslında yapılan konuşmanın içeriği değil, konuşmanın Kürtçe yapılmış olmasıdır.

Diyarbakır'da yayın yapan "Gün TV" yöneticileri, hakkında "De Xalo" parçasını yayınladıkları için "bölücülük" suçlamasıyla açılan dava beraatle sonuçlandı. Bu sefer de aynı parçayı yayınlama nedeniyle *"askeri kuvvetleri tahkir ve tezyif"* etme iddiasıyla yeniden dava açıldı.

Muş'ta 6 HADEP yöneticisine Kürtçe müzik dinletisi verdikleri gerekçesiyle para cezası verildi.

Burada aktarmak istediğimiz son örnek ise, tam da "burası Türkiye!" dedirtecek tipten.

Yazar Cezmi Ersöz Siirt'te, Avrupa Birliği sürecinde anadilde eğitim hakkı ve Kürtlerin kendi çocuklarına Kürtçe isim verme hakkı konusunda bir konuşma yapar. Beş ay sonra evine gelen polislerin aktardığı bilgi temelinde Siirt Cumhuriyet Savcılığı tarafından kendisi hakkında soruşturma açıldığını öğrenir. Diğer bazı noktaların yanısıra, soruşturmanın açılmış olmasının öne çıkan nedenlerinden biri, Cezmi Ersöz'ün ***"bir gün kızım olursa eğer, adını Berivan koyacağım"*** demesidir.

Evet, sadece sembolik olarak söylenen bu ifade, soruşturma açılmasına neden olabiliyor... Türk devleti böyle bir devlet! Kendisine yakışır!

Kürt ve Türk ulusundan ve milli azınlıklardan işçi ve emekçilerin bu gerçeği görmesi ve özgürlük için bu faşist devlete karşı devrim için mücadele yürütmesi gerekir.

Tüm ulusal hakların gerçek anlamda sağlanması ancak ve ancak faşist Türk devletini yerlebir edecek, işçi sınıfı önderliğindeki demokratik devrimle mümkündür. Mücadelemiz bunun içindir!

30 Aralık 2002 ✘

Seçim sahtekârlığı sahnelendi, sandıktan AKP çıktı!

Bir seçim sahtekârlığına daha tanık olduk. Burjuvazinin egemenliği şartlarında yapılan seçimler, egemenlerin hangi kanadının halkı ezeceğine, sömüreceğine, seçimler yoluyla bizzat halk tarafından karar verdirilmesidir. Egemenler sömürücü düzenlerine demokratik meşruiyet kazandırmak amacıyla arada bir seçim yapar, sonra da ortaya çıkan sonucu "halkın iradesi" olarak halka yuttururlar. Oysa seçimlerin gerçek amacı halkın iradesini ortaya çıkarmak değil, halkın eğilimini belirlemek ve sömürü tezgahına yeni biçimler vermektir. Örneğin; eğer burjuvazinin kimi kadroları artık iyice deşifre olmuş, kitlelerin olumsuz tepkisini alma durumuna gelmişse onları geri çeker ve yerine diğer kadrolarını devreye sokar. Sömürü sisteminde seçimlerin önemli işlevlerinden biri de budur. Burjuvazi seçim oyunuyla faşist iktidarına "demokrasi" maskesi geçirir. Burjuvazi bu oyunda komünistlik, sosyalistlik, ilericilik... solculuk adını kullanan kimi örgüt ve partileri de figüran olarak kullanmasını ihmal etmez. Öyle ya arada bir yapılan seçimlere, adı "komünist" olan partiler de giriyor. Bu tür partilerin bu şartlarda seçime katılmaları gerçek anlamda neye yarıyor?

1. Türk devlet iktidarında faşizmin değil, burjuva demokrasinin hakim olduğunu göstermeye,

2. Aldıkları oylarla sosyalizme biraz sempatisi olan kimi insanlarda umut kırgınlığı yaratmaya. Anda, bu tür partilerin oynadığı rol bu çerçevede kalmak durumunda. Onlara sorarsanız durum öyle değil, onlar "burjuvazinin imkânlarından yararlanıyor, burjuvaziyi kullanıyorlar"! Güya kendi propagandalarını yapıyorlar, devrimin propagandasını yapıyorlar!

Seçime katılan tüm partiler vaad yarışına giriyor. Vaad bombardımanı yaşanıyor. Biri ne vaad ederse diğeri iki katını! Verilen sözlerle ortalık toz duman oluyor. Seçime katılan bütün partiler bir anda "ülkeyi güllük gülüstanlık" yapıveriyor! Öyle bir an geliyorki yalan bombardımanı altında kendi yollarını da iyice şaşırır duruma geliyorlar. Seçim sona erdiğinde parlamentoya girenler kendi testisini doldurmaya bakar. Vaadler bir dahaki seçime kadar bir kenara atılır, sömürü düzeninin çıkarlarına uygun icraatlar gerçekleştirilmeye devam edilir. Olan yine işçiye, emekçiye... ezilene olur. Onlar yine açlığın, sefaletin, zulmün pençesinde ölüm kalım savaşına devam ederler.

3 Kasım 2002'de yapılan erken genel seçime katılan 18 partiden ancak

ikisi parlamentoya girebildi: AKP ve CHP. AKP "yeni bir parti", "yoksuldan yana bir parti"... imajıyla seçim meydanlarındaydı ve şimdi tek başına hükümet. Ama bunların tümünün birbirinden farkı olmadığını, tümünün işçinin emekçinin sırtından beslenen kan emiciler olduğunu hep birlikte göreceğiz.

Kimi sahtekârlıkları da daha iyi görebilmek için şimdi biraz seçim sonuçlarına bakalım. 3 Kasım seçimlerinin sonucu Yüksek Seçim Kurulu'nun Resmi Gazete'de yayınladığı sonuçlara göre şöyledir:

Toplam seçmen sayısı: 41.407.027
Kullanılan oy : 32.768.161
Katılım oranı : %79.1
Katılmayan oranı : %20.9
Geçerli oy : 31.528.783
Geçersiz oy : 1.239.378

Geçerli oy bazında partilerin aldıkları oylar, oy oranları şöyledir:

AKP	10.808.229	% 34.28
CHP	6.133.352	% 19.39
DYP	3.008.942	% 9.54
MHP	2.635.787	% 8.36
GP	2.285.598	% 7.25
DEHAP	1.960.660	% 6.23
ANAP	1.618.465	% 5.13
SP	785.489	% 2.49
DSP	384.009	% 1.22
YTP	363.869	% 1.15
BBP	322.093	% 1.02
YP	294.909	% 0.94
İP	159.843	% 0.51
BTP	150.482	% 0.48
ÖDP	106.023	% 0.34
LDP	89.331	% 0.28
MP	68.271	% 0.22
TKP	59.180	% 0.19

(Veriler 11 Kasım 2002 tarihli gazetelerden alınmıştır.)

Partiler dışında, seçimlere bağımsız katılan adayların tümünün ülke çapında aldıkları oy sayısı 314.724'tür.

Seçimler sonucunda AKP 363, CHP 178, bağımsız 9 milletvekilli bir parlamento ortaya çıkmıştır.

Kimi sonuçlar...

– Seçimler sonucu ortaya çıkan tablonun "halkın iradesini" yansıttığı iddiası boştur.

– Her beş seçmenden biri (seçime katılmayan % 21) pratik tavrıyla seçim oyununa katılmaya hayır demiştir.

– Her dört seçmenden biri (katılmayan + geçersiz oy kullanan % 24) oyunu hiçbir partiye vermemiş, seçilecek parti, aday bulamamıştır.

– Seçime katılmayan, geçersiz oy kullanan yaklaşık % 24'lük kesimin sınıf bilinçli tavır takındığını, devrim yanlısı olduğunu, devrim istediğini vb. iddia edemeyiz. Fakat şunu söyleyebiliriz: % 24'lük kesimin önemli bir bölümü bütün propaganda bombardımanına rağmen, pratik tavır alarak hiçbir partiye, hiçbir adaya oy vermeyerek, burjuvazinin partilerinin seçimden sonraki icraatlarının demokratik dayanağı olmayı reddetmiştir.

– Seçimler sonucu oluşan parlamento aritmetiği içinde, en baştan dört seçmenden birinin oyu yoktur!

– Her dört seçmenden biri pratik tavrı ile, parlamentodaki hiçbir partiye, hiçbir milletvekiline kendi adına konuşma, yönetme, iş yapma yetkisi vermemiştir.

– Sandık başına gidip şu ya da bu partiye, adaya oy veren, geçerli oy kullanan seçmenlerin oylarının bir bölümü

de, %10 barajı nedeniyle, parlamentoda temsil edilmeyecektir.

– % 10 barajını aşamayan partilere verilen oylar, barajı aşan partilerin oylarıymış gibi sayılmaktadır. Anti demokratik seçim sistemi sonucu, barajın altında kalan partilere verilen oylar bir nevi çöpe gitmekte, barajı aşan partilerin hanesine yazılmaktadır. Bunun adına da demokratik seçim denilmektedir!!

– Tüm seçmenler temel alındığında, 4 Kasım'da ortaya çıkan parlamento ancak % 41'in temsilcisi bir parlamentodur. Bu her 10 seçmenden 6'sının bu parlamentoda temsil edilmediği anlamına gelir.

Bütün bu gerçeklere rağmen, sömürgeci egemenler gayet pişkin. "Halk konuştu", "seçimini yaptı" "sonuçlara saygılıyız" diyebilmektedir. Seçimler halkın konuşması olarak kavransaydı, bu meclisin toplanmadan dağılması gerekirdi. Bu meclisin halkın iradesini temsil ettiği, yansıttığı iddiası boştur. Bu meclis en iyi halde bir azınlık meclisidir; % 41'in temsilcisi bir meclis!

– Hakim sınıflar açısından 3 Kasım sonuçları çok önemli değişikliklere gebe sonuçlardır.

3 Kasım seçimleri iki partili bir meclisi ortaya çıkarması açısından önemlidir. 1965 seçimlerinden bu yana ilk defa, mutlak çoğunluğa sahip bir hükümet partisi, onun karşısında da bir muhalefet partisinden oluşan bir parlamento var. Bu siyasi bölünmüşlüğün kaldırılması, istikrar adına, siyasi yelpazede yeralan bir çok partinin parlamento dışında kalması anlamına geliyor. Bu durum parlamento dışı muhalefetin gelişme şartlarını olgunlaştırıyor.

Kemalist devletin engellemek için doğrudan askeri müdahale dışında her türlü yolu kullandığı AKP, tek başına hükümet olmuştur. Hele de AKP'nin tek başına Anayasayı değiştirebilecek 366 milletvekili sınırına yaklaşması, egemen sınıflar arasında iktidar dalaşları açısından, özellikle de kemalist tutucu kanat açısından sarsıcı bir gelişme anlamına gelmektedir.

Sömürgeci devlet AKP'ye karşı tavrını seçimler sırasında ortaya koymuştu. AKP başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın milletvekili seçilme hakkı elinden alınmıştı. Parti başkanlığından çekilmesi için her türlü baskı yapılmış, seçimlere kısa bir süre kala AKP hakkında kapatma davası açılmıştı. AKP'ye yönelen bütün baskıların temelinde, halka "bu partiyi seçmeyin" mesajı yatıyordu. AKP'nin yükselişine karşı, "cumhuriyet partisi CHP" öne çıkarılıyor ve medya tarafından suni olarak şişiriliyordu.

Seçmenler devleti dinlemedi. Devlete en uzak görünen partiye tek başına hükümet kuracak çoğunluğu verdi. Devlet desteğine rağmen, CHP ancak ikinci olabildi.

AKP şimdi hükümeti kurmuştur. Hükümet olmanın avantajlarını kullanarak süreç içinde devlet iktidarını eline geçirmeye çalışacaktır. Bunu yaparken AKP ile kemalist devlet bürokrasisinin çatışması kaçınılmazdır. 3 Kasım seçimleri hakim sınıflar içindeki bu çatışmada, yerleşik kemalist devlet bürokrasisinin halk içindeki desteğinin giderek azaldığının, buna karşı çağdaş görünüşlü, "ılımlı İslam" taraftarı akımın desteğinin arttığını gösteriyor. Burjuvazinin geniş kesimleri AKP'ye bir şans tanın-

masından yanadır. AKP'ye verilen bu şansın sonuçlarının neler olduğunu hep birlikte görüp, birlikte yaşayacağız.

– 3 Kasım seçimlerinin bir başka önemli sonucu, seçmenin kimi eski siyasetçileri istemediğini göstermesi olgusudur.

Geçen dönemin siyasi sorumluluğunu taşıyan hükümet partilerinin DSP, ANAP, MHP'nin toplam oyu % 53'den, % 15'in altına düşmüş, bu partilerin hiçbiri barajı aşamamıştır. 57. hükümet dönemindeki ekonomik krizin faturası, seçmen tarafından hükümeti oluşturan bu partilere çıkarılmıştır. Sadece hükümet partileri değil, geçen dönemin meclisteki muhalefet partileri de meclis dışı kalmıştır. Seçmen 3 Kasım seçimlerinde eski siyasi yapının tasfiyesi yönünde çok önemli mesajlar vermiştir.

AKP ve CHP kendilerini seçmene "yeni" olarak tanıtıp geçen dönemin sorumluluğunu üzerlerinde taşımadıkları konusunda verdikleri mesajlarla, seçmeni inandırmış, bunun sonucu olarak parlamentoya girebilmişlerdir. Benzer mesajlarla seçime giren, milliyetçi söylemleri ile öne çıkan Genç Parti'nin % 7.25'lik oyu da seçmenin değişiklik istediğinin ifadesidir. DEHAP oylarının, geçen dönem HADEP oylarına göre artmış olması da bu değişiklik isteğinin bir başka yansımasıdır.

Önümüzdeki dönemde hakim sınıfların siyaset sahnesinde, seçim sonuçları temelinde hesaplaşmalar, yeni saflaşmalar kaçınılmazdır.

Seçimler ve DEHAP:

Seçimler öncesinde HADEP'in yasaklanma ihtimali de gözönüne alınarak HADEP, EMEP, SDP aralarında anlaşıp DEHAP çatısı altında seçimlere katılmaya karar verdiler. Kendilerine de "emek, barış ve demokrasi" bloku adını verdiler. DEHAP vaad bombardımanında düzen partilerinden geri kalmadı. DEHAP'ın barajı aşıp meclise katılması olasılığı demokrasi olarak sunuldu. DEHAP'ın iktidara geleceği, ülkeyi "güllük gülüstanlık" yapacağı vaadedildi. DEHAP'ın yürüttüğü seçim propagandasında, özellikle Kuzey Kürdistanlı işçi ve emekçiler reformist, parlamentarist yalanlarla, demagojilerle düzene bağlanmaya çalışıldı. Seçim oyunu kurtuluş olarak gösterildi vb.

Bir önceki seçimde HADEP'in aldığı oylar artmış olmasına rağmen DEHAP % 10'luk barajı aşamadı. % 6.23'de kaldı. DEHAP'ın %10 barajını aşamaması için Türk hakim sınıfları ellerinden geleni yaptılar. Kuzey Kürdistan'da DEHAP'a oy verilmemesi için Kürt halkı yoğun bir biçimde baskı altına alınmış, DEHAP'a oy verme olasılığı olan kimi insanlar dayaktan geçirilmiş, açık tehditler savrulmuş, gözaltına alınmalar yaşanmıştır. Bütün bunlar yetmemiş gibi DEHAP'ın seçime katılmasının yasaklanması, kapatılması gibi girişimler gündeme sokulmuştur. Hakim sınıflar açısından DEHAP'ın barajı aşamayacağı netleştikten sonra seçime katılmasına göz yumulmuştur. Sömürgeci Türk hakim sınıflarının ne pahasına olursa olsun Kürtleri parlamentoya sokmayacakları, bunu mutlaka engelleyecekleri açık olmasına rağmen DEHAP faşist Türk devletinin çirkef yüzünü teşhir edip seçimleri protesto ederek onun

yüzündeki demokrasi maskesini çekip alacağına, onun bu oyununa alet olmuştur.

Sonuçta DEHAP Kuzey Kürdistan'da birinci parti olmuştur. DEHAP birinci parti olmasına rağmen, % 10'luk seçim barajını geçemediği için, aldığı oylar bir anlamda çöpe gitmiş, özelde AKP'nin işine yaramış, DEHAP'ın aldığı oylar, AKP'nin hanesine yazılmıştır. DEHAP'ın faşist baskılar ve yöntemlerle engellenmesine rağmen "herşey demokratik kurallar içine sığdırılmıştır." Öyle ya, %10 barajını aşsaydı, sorun yoktu! Oysa gerçek durum öyle değil. DEHAP %10 barajını aşsaydı bile onun başına da binbir çorap örüleceği kesindir. DEP milletvekilleri hâlâ sömürgeci Türk devletinin zindanlarında yatmaktadır. Türk devletine yamanmaya çalışmakla Kürt halkının çıkarlarının korunamayacağı olgusu ne zaman kavranacak acaba?

Her nedense Türk devletinin niteliği ve rolü bir kenara atılıyor ve başka nedenler ön plana çıkarılıyor. Örneğin; Abdullah Öcalan ve DEHAP'ın yöneticileri DEHAP'ın barajı aşamamasının sorumluluğunu seçim çalışmasını sürdüren kadrolara yüklüyor en önemli neden olarak onların yetersizliğini gösteriyorlar: "Halk hazırdı. Hazırlığını gösterdi. Fakat çalışma yürüten kadrolar yeterli bir şekilde çalışmadı. Bu kadrolar çalışmış olsaydı, baraj aşılırdı. vb." yönlü değerlendirmeler yaptılar.

Bu yönlü değerlendirmeler sorunun özüne inmiyor. Yüzeysel kalıyor, hatta Türk hakim sınıflarının faşist niteliğini gözlerden gizlemeyi içinde barındırıyor. Bunun yanısıra bu koşullarda DEHAP'ı seçime sokan yöneticilerin sorumluluğunu gözardı etmeye yarıyor. Sömürgeci, faşist Türk hakim sınıflarının düzenlediği seçim oyununa –ki, sonuç baştan belliydi– katılınması, demokrasicilik oyununa "Kürt cephesinden" katkı sunulması halkımızın değil egemenlerin işine yaramıştır. Eğer nedenler, sorumlular aranacaksa buralarda aranmalı. Ama bu da zor iş, çünkü işin içinde büyükler var!

Ne yazık ki, halkımızın enerjisi, dinamizmi düzen sınırları içinde, egemenlerin çıkarına çarçur edilebiliyor.

Seçim oyunu bitti. AKP büyük çoğunlukla tek başına hükümet. İşçilerin, emekçilerin yararına değişen bir şey olacak mı?

Hayır olmayacak.

58. hükümetin de, kendisinden önceki hükümetler gibi halkların yararına yapacağı özde bir değişiklik olmayacaktır. Bu hükümet de sermayenin hükümetidir.

Türk olmayan ulus ve milliyetler üzerinde ulusal baskı son mu bulacak?

Demokrasi ve barış mı gelecek?

Kürt ulusu kendi kaderini özgürce belirleme hakkı mı elde edecek? Bu tür noktalarda açık burjuva siyasetlerinin çözüm getirmeyecekleri zaten biliniyor. Bırakalım onları bir yana ilerici, demokrat geçinenler; bu arada DEHAP da parlamentoya girseler ve hükümeti tek başına kuracak çoğunluğu elde etseler bile bu noktada adım atamazlar, çözüm getiremezler.

Bütün bunları elde etmenin, sağlamanın tek yolu var: **DEVRİM!** Gerisi yalan! Ham hayal!

Kasım 2002 ✘

UNUTTURULAN BİR KATLİAM: ASUR-KİLDANİ KATLİAMI

1915 yılında Ermeni ulusuna karşı yapılan soykırımı, tarihe önyargısız bakanlar açısından reddedilemez bir gerçektir. Bu soykırım içerisinde sadece Ermeniler değil, Müslüman olmayan, Asur-Kildani-Süryani-Nasturi gibi halklar da kırımdan geçirilmiştir. Soykırımın bu yanı pek bilinmez. Bu yazı soykırımın bu yanını kısaca da olsa bilinçlere çıkarmayı amaçlamaktadır.

19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren, kapitalizmin Osmanlıların işgal altında bulundurduğu, topraklar üzerinde girmesi ve gelişmesi sonucu ulusal uyanış ve ulusal hareketler de başlamıştır. Ulusal bilinçlenme sonucu bir dizi ulus, ulusal hareket kendi ulusal devletlerini –Yunanlılar, Bulgarlar, Arnavutlar gibi– kurarken, Ermeni ve Kürt ulusal hareketi kendi ulusal devletini kuramamıştır.

Ermeniler kurdukları örgütler aracılığıyla, örgütlenmeye, bağımsızlık taleplerini dillendirmeye başlamışlardır. Ermeni ulusal hareketi, yapılan katliamlar ve soykırım sonucu engellenmiş, Ermeniler Batı Ermenistan'da ulus olmaktan çıkarılmıştır.

Müslüman olmayan Asuriler de (Asuri dediğimizde Kildani, Süryani ve Nasturiler de sözkonusudur) soykırım içinde kırımdan geçirilmişlerdir.

Sadece soykırım sırasında değil, soykırım öncesinde de, Asuriler değişik tarih ve yerlerde katliama maruz kaldılar.

"1850 katliamı sahnelendi: Mezopotamya'da, Cizre ilçesi ve yöresinde; Musul'un kuzeyinde, Siirt ve Hakkari sancaklarında, 1895'e kadar 100.000 insan katledildi. Diyarbakır ve yöresinde sahneye konan Diyarbakır katliamında, Siirt sancağı gibi 20.000 insan şehit düştü. Adana'da geçen 1909 katliamı, Asur-Kildaniler arasından 3.000 kurban aldı."

(Asur-Kildani ve Ermeni Soykırımı. Jozef Nacim, sayfa 201) [1]

Soykırım öncesinde yapılan katliamlarda katledilen Asuri sayısı adı geçen kitapta böyle verilmektedir.

Asur halkının yerleşim alanları ve nüfus...

Asurilerin yoğunluklu olarak yerleştikleri alanlar, adı geçen kitapta şöyle sıralanmaktadır:

"Kümelenme yoğunlukları sonrası Asur-Kildani halkı şöyle oluşur:

Mawşël/Musul ve Omid/Diyarbakır illerinin (Badlis/Bitlis ilindeki dahil) bütününde ve Sëcërt/Siirt sancağında.

Hakkari Sancağı (Van ili)

Urhoy/Urfa Sancağı (Halep ili).

Deyr-el-Zor Sancağı ve Salmas ve Urmiye Gölü batısındaki Fars toprağı üstünde.

Kafkas Rusya'sı ve İstanbul, Urëslem/Kudüs, Bayrud/Beyrut, Darëmsug/Şam, Halab/Halep, Badlis/Bitlis, Adana, Van, Mamuret-el-Aziz/Hësno d Zayëd/Alcaziz/Elazığ, Buğdëd/Bağdat, Başra/Basra illerinde önemi az kümelenme.

Mısır, Güney ve Kuzey Amerika da.

Hindistan da (Malabar ve Seylan)" (agk., sayfa 200)

Nüfus bağlamında da şu bilgiler verilmektedir:

"1914'ten bu yana, 1.520.000 nüfus hesabedilen Asur-Kildan halkından (Hindistan topluluğu dahil) (Rum Melkitler ve Maruniler hariç), ya yapılan katliamlarla, ya da savaş maydanında, 350.000 insan eksiltilmiştir." (agk., sayfa 201)

"Barış Konferansı Önünde Asur-Kildani sorunu 1920-1921" adlı belgeden yaptığımız bu alıntı, Paris, 16 Temmuz 1919 tarihini taşımaktadır.

Bu belgede Birinci Emperyalist Paylaşım Savaşı başladığında, Asur-Kildani nüfusu –Hindistan dahil– 1.520.000 olarak verilmektedir. Belgenin yazılış tarihini temel aldığımızda, 1914 yılından, Temmuz 1919 yılına kadar katliamlarla katledilen Asur-Kildani sayısı 350.000 olarak verilmektedir. Bunun büyük çoğunluğunun 1915 yılındaki soykırım sırasında katledilenler olduğu rahatlıkla söylenebilir.

Adı geçen belgenin sonunda *"1914'ten 1919'a kadar katliam ve savaş alanlarında kıyılan Asur-Kildani nüfus"* yerlerine göre şöyle verilmektedir:

"İran'da.....40.000
Van ilinde.....80.000
Diyarbakır ilinde.....63.000
Mamurat el Aziz'de/Elazığ.... 15.000
Bitlis'te 38.000
Adana, Deyr el Zor ve diğerlerinde 5.000
Urfa Sancağında 9.000
Toplam .....250.000"

Aynı yerde iki farklı rakam verilmektedir. Rakamlar farklı da olsa, gerçek değişmiyor. O da Ermeni soykırımıyla beraber yüzbinlerce Asuri'nin de katliamdan geçirildiği gerçeğidir.

"Tüm bu katliamlar Asur-Kildaniler'in bir bölümünü göçe, Anavatan'ı terketmeye zorladı. Ayrıca, Asur-Kildaniler genel savaş sırasında 250.000'den fazla can yitirdiler. Katliamdan kurtulanlar arasından 50.000'i Buğdëd/Bağdat yakınında Bacguba/Bakuba'da; 30.000'i Ardahan ve İran'da; 70.000'i Kafkaslarda vb. yerleştiler. Aynı zamanra Sibirya'da Xarbin (Harbin)'e kadar göç edenleri de hesaba katmak gerekir. İslamiyeti katliamların zorlamasıyla kabul edenleri ve haremlere kapatılmış bulunan binlerce kadın, genz kız ve çocuğu da unutmamalı. Tümden bu Asur-Kildaniler, yanlızca ulusal yeniden yapılanma ve kurtuluş gününde Anavatan'da birleşme özlemindedirler. Asur-Kildaniler'in sayısının ileri düzeyde artmaması bundandır." (agk., sayfa 201-202)

Bu alıntıdan da görüleceği üzere, katliam sırasında katledilen Asur-Kildani sayısı 250 binden fazla olduğu belirtilmektedir. Katliamdan kurtulabilenler Bağdat ve Kafkaslara yerleşmiştir. Alıntıda da belirtildiği gibi, zorla müslümanlığı kabul edenler, katliamlar sırasında satın alınan Asur-Kildani kadınlar ve çocuklar bu rakamın dışındadır.

Katliamdan kurtulanlar anlatıyor:

Adı geçen kitapta; kırımdan kurtulanların anlatımlarına çok örnek veriliyor. Biz bu yazıda sadece bir kaç kişinin anlatımları içinden, kısa örnekler vermek istiyoruz. İstiyoruz ki; yaşanan vahşet unutulmasın. Türk şovenizminin kanlı yüzü görülsün.

"Askerler zavallı kurbanları bir uçurumun kıyısına diziyorlar ve şişledikten sonra uçuruma itiyorlardı. Ertesi gün bu talihsiz cesetlerin kokusunu alan yırtıcı kuşlar ve köpekler orada açlıklarını gidermeyi başarıyorlardı. Bu insan kıyımından artakalan tüm insanlar, kent dışında Omid/Diyarbakır yoluna sürülüp idam edildiler. Millet Han'da Türklerin kötü muamelesiyle yüz yüze kalan 2000 kadın ve çocuk tutukluydu. Çoğu açlık ve tifüsten öldü. Ötekiler, orada kendilerini bekleyen korkunç bir ölüm olan çöllere yollandılar. Zavallı Hıristiyan kurbanlar, jandarmalarca itilip kakılarak ve kepaze edilerek Han'dan çıkarılıyorlardı. Cesetlerle dolu arabalar Han'dan uzağa sürülüyor ve büyük bir çukura boşaltılıyordu. Cesetlerle birlikte bu çukurlara atılan canlı çocuklar da vardı. Katedralin avlusunda, iğrenç ve ürkünç bir gösteriye tanık olunuyordu. Ölüler, can çekişinler ve canlılar, üst üste, karmakarışıktılar. Cesetlerin bir bölümünü de kilisenin giriş kapısını tıkamıştı. Can çekişenlerin hırıltıları işitiliyordu. Kendinden geçen Türk toplumu önünde büyük sayıda kadın ve erkek açıkça yokedildi. 20.000 kişi yokedildi böylece birkaç gün içinde."

(Urfa kıyımından kurtulan bir Kildani kadın. agk., sayfa 35-36)

"Yüksek bir dağda, uzakta, kurbanlarını dilenen, tepeden tırnağa kadar silahlı, erkek ve kadın yüzlerce Kürt'ü farkediyoruz. Jandarmalarca, -Waweli Vadisi adıyla ünlü- büyük bir vadinin içine götürülmüştük. Orada kadınlarıyla birlikte Kürtler, vahşi hayvanlar gibi üstümüze çullanmışlardı ve topladıkları kocaman taşlarla kafileyi taşa tutarak öldürmeye başlamışlardı; kadınlar da bizi taşlıyorlar ve üstümüzde elde ettikleri etkiyi sağlıyorlardı. ...

Bu anda bir Kürt kaçırdığı genç bir kızı taşıyarak önümden geçti. Petros-Qas Sacyal Papaz Şa'ya'nın kızı Sayud'du. Yaklaştı bana ve dedi ki: "Kadın mısın Kız mı?" Yanıtladım onu: "İşte oğlum." Ve ona bebeğimi gösterdim; zavallı Sayud'la birlikte gitti. Bu anda bir jandarma ona uzaktan bağırıyordu: "Almayın kadınları, öldürün; yanlızca genç kızları alın." Kürt, kurbanının bir genç kız olduğu yanıtını verdi."

(Siirt kırımından kurtulan bir Kildani kadın. agk., sayfa 48)

Ermeni soykırımından, Asurilerin kırımdan geçirilmesinden Kürt ulusundan işçi ve emekçilerin payı ve sorumluluğu vardır. Kırıma ve katliama Kürtler de yer yer katılmıştır. Kuzey Kürdistan'lı komünistler olarak, Kürt emekçilerinin bu onursuz sorumluluğunu tanıyor ve kınıyoruz. Yollarda kafilelerin yağmalanması, Ermeni, Asuri genç kadınlara "el konulması", kadınlara tecavüz edilip öldürülmeleri, erkek çocuklara el konulması, değerli eşyaları alınan insanların katledilmeleri vb. onursuz işleri Kürt emekçileri de yapmıştır. Yer yer Kürt ulusundan emekçi-

lerin, bir bölümünün onlarca insanı kırımdan kurtarmaları, bu sorumluluğu ortadan kaldırmamaktadır.

"Gece oldu ve karanlık kapladı üstümüzü. Askerler işlerine başladılar, aramıza geliyorlar ve kibritlerin aydınlığında, kalanların en güzellerini seçip götürüyorlar ve sonra onları öldüren Kürtlere bırakıyorlardı. 150 ila 200 çok güzel Kildani genz kız böylece bu sonuca maruz kaldı. Bunların arasında Sacde Sammas-Cabbuse/Se'de Şemmes-Abbuşe'nın dört kızı da yer alıyordu ki ırzlarına geçildikten sonra öldürüldüklerini gördüm. Yol yürüyemeyen kadınlar da öldürülüyordu."

(Siirt kıyımından kurtulan bir Kildani kadın; agk., sayfa 54-55)

"Üç saatlik yürüyüşten sonra, bu bölgedeki bir yolu geçerek Dalaban'a varınca, bahçe duvarlarına çıkmış, bize taş çöp ve her çeşit pislik atan haylazların saldırısına uğradık. Bize taş atan kadınlar kinlerini haykırıyorlardı: "Hıristiyan domuzları, haydi, oh olsun!" Sonra yürüyerek tepeye varınca burasının bizi öldürmeyi tasarlayan çetelerce işgal edildiğini farkettik. Bir yarım saat uzaklıktaki Gümüşhane'nin valisi, mutasarrıf ve tüm valilik personeli de onlarla birlikte bulunuyordu. Çeteler, askerlerin bizi kuşatmasına yardım ettiler. Jandarma kumandanı kadınlarla erkeklerin ayrılması emrini verdi. Arabadakilerin soyulduğu anda kaybolan subaylar yeniden görünüyor, sırtlanlar gibi üstümüze üşüşüyor ve erkeklerimizden ayrılmaya mecbur kalmamız için, bizi, dipçik darbeleriyle ya da itip kakarak nerdeyse bunaltıyorlardı. Bu andaki ağrı ve ıstıraplarımız dile sığmaz. Zaten yüzyüze olduğumuz tüm yoksunluklardan sonra, hayvanca sahneler, tecavüzler görüyor, sinir sistemimizi bozan ve bedenimizi sarsan, öldürme ve katliamlara görgü tanığı oluyorduk."

(Trabzon kırımından kurtulan bir Kildani kadın. agk., sayfa 113)

Aktardığımız bu bir kaç örnek yaşanılan-yaşatılan vahşeti göz önüne sermeye yeter de artar bile! Vahşet ve kırım tam olarak söz ile anlatılamaz. Çünkü söz ile anlatılamayacak şeyler vardır. Ermeni soykırımı, Asuri kırımı da buna bir örnektir. Anlatılanlar ise tüyler ürperticidir.

Osmanlı ve Türk hakim sınıflarının yaptıkları bütün katliamların hesabı mutlaka bir gün sorulacak, katliamlar cezasız kalmayacaktır.

Biz Kuzey Kürdistan'lı komünistler olarak; Asurilerin kırımdan geçirilmesini lanetliyoruz. Osmanlı devletinin sürdürücüleri olan sömürgeci Türk hakim sınıflarının, Asuri katliamını kabul etmeleri, kırımdan kurtulanlara tazminat vermeleri, kırım nedeniyle yerinden yurdundan koparılan Asurilerin, eskiden yaşadıkları yerlere geri dönmelerinin sağlanması gibi talepler bizim de taleplerimizdir. Bu talepler uğrunda biz de mücadele ediyoruz, edeceğiz.

– Sömürgeci Türk devletine ölüm!

10 Aralık 2002 ✘

DİPNOT:

(1) Adı geçen kitap soykırımdan kurtulan Urfa Kildani Kilisesi papazı Jozef Nacim'in, Halep'te soykırımdan kurtulan tanıkların anlatımlarını derlemesinden oluşuyor. Kitap 1920 yılında Paris'te yayınlanmıştır. Türkçesi 1999'da Mezopotamya Enstitüsü tarafından yayınlanmıştır.

Yurtdışında kadın kampı yapıldı!

Ekim ayında yurtdışında BP ve Almanya'dan Herşeye Rağmen'in ortaklaşa düzenlediği bir kadın kampı yapıldı. Bu kampa Avusturya'dan da kadın arkadaşlar davet edilmişlerdi.

Toplam iki günlük bir çalışma ve tartışma ortamının yaratıldığı kampa hem sayısal katılım hem de ilgi sevindirici boyuttaydı. Hele hele bu seferki kampa çok sayıda genç kadın arkadaşın katılmış olması bizi çok sevindirdi.

Kamp iyi bir şekilde örgütlenmişti ve bu konuda kaydadeğer bir sorun yaşanmadı. Yurtdışı kadın sorumlusunun genelgesiyle planlanan kampın gidişatı hakkında bölgelerdeki kadın arkadaşlara bilgi verilmiş, kampta önceden önerilen konular temelinde çalışma grupları oluşturulması planlanmıştı.

Kamp bütün dünyada devrimci mücadelede düşen kadın savaşçıların anısına yapılan saygı duruşuyla açıldı. İlk akşam (Cuma) kampın gidişatı hakkında görüşüldü. Toplantıyı mümkün olduğunca iki dilli yürütme üzerinde görüş birliğine varıldı. Bir dilin ağırlık kazandığı ve diğer dillere çeviri yönteminin kullanıldığı yerlerde de herkesin tartışmaya kendini en iyi ifade ettiği dilde katılmasına önem verildi. Çalışma gruplarının dil sorununu nasıl çözecekleri kendilerine bırakıldı.

Kampta toplam dört çalışma grubu oluştu:

1. a) BP kadın çalışması –nereden nereye geldik? Kadın çalışmasını nasıl geliştirebiliriz?

b) Çocuk eğitimi ve gençlerle ilişkilerde yaşanan sorunlar.

2. İşletme ve sendika çalışması.

3. İki kültür ve siyaset arasında gençlik.

4. Kürt kadın hareketi.

Bir bölüm kadın arkadaştan gelen talep üzerine birinci çalışma grubunun çocuk eğitimi ve gençlerle ilişkilerde yaşanan sorunlar konusuna da yer vermesi kararlaştırıldı.

Cuma akşamı geç saatlere kadar Almanya'da yapılan seçimler üzerine bir sohbet toplantısı yapıldı. Boykot taktiği ve bazı kadın arkadaşların açıkladığı üzere "Sosyaldemokratlara" veya PDS'ye oy vermelerinin gerekçeleri üzerine canlı tartışmalar yürütüldü.

Ertesi gün tamamen çalışma gruplarına ayrılmıştı. Birbirinden bağımsız ve kendi belirledikleri tempoyla çalışan gruplar, tartışma sonuçlarını pazar günü yapılan büyük toplantıya sundular. Maalesef zamanımız esas olarak çalışma gruplarının elde ettikleri sonuçların / neleri tartıştıklarının aktarılmasına ve gelen soruların cevaplandırılmasına yetti. Büyük toplantıda özellikle; "Türk devletinin asimilasyon politikası karşısında tavrımız ne olmalıdır, asimilasyon politikasını protesto amacıyla çocukları okula göndermeme tavrı doğru bir tavır mıdır?", "Ayrı kadın örgütlenmesi ve ayrı kadın partisi örgütlenmesi karşısında tavrımız

ne olmalıdır?" noktalarında tartışmayı derinleştirme isteği oluşmasına karşın, zaman yetersizliği nedeniyle tartışmaları erkenden kesmek zorunda kaldık. Gelecek kampta bu mutlaka gözönünde tutulmalı ve büyük toplantıdaki tartışma için de yeterince zaman ayrılmalı.

Yapılan genel değerlendirmeden gelecek kadın kampı için çıkardığımız ilk sonuçlar şunlar:

– Çalışma grupları ve büyük toplantı şeklindeki uygulama gayet iyi oluyor, ancak büyük toplantıda tartışmak için daha fazla zaman ayarlanmalı. Bu demektir ki, kamp üç gün olarak planlanmalı.

– Gelecek kadın kampı düşünüldüğü gibi üç yıl sonra değil, mutlaka daha kısa bir süre sonra yapılmalı.

– Kadın kampının gündemine mutlaka güncel bir sorun alınmalı (örneğin bu yıl Afganistan'da kadınlar olabilirdi.)

– Gelecek kadın kampında çalışma gruplarından biri "din" konusunu ele almalı. Çünkü bu konu arkadaş çevremizde, iş-meslek yerimizde, okulda ve üniversitede önemli bir rol oynuyor.

Kampın bir de kültürel bölümü vardı. Cumartesi akşamı iki genç kadın arkadaşın doğum gününün de kutlandığı bir eğlence düzenlendi. Çeşitli kadın arkadaşlar yeteneklerini döktürdüler ve hep birlikte maço erkeklerin vs. karikatürize edildiği skeçlere ağız dolusu güldüğümüz, devrimci türküler-marşlar söyleyip coştuğumuz, halaylar çekip dans ettiğimiz güzel bir akşam geçirdik.

. Katılanların olumlu değerlendirdiği ve yakın zamanda yeniden yanyana gelme arzusunu belirttiği kadın kampı bizce de başarılı geçti.

(Bolşevik Partizan, sayı 143)

***

Aşağıda Kürt kadın hareketi konulu çalışma grubunun raporunu yayınlıyoruz. Diğer üç çalışma grubunun raporu Bolşevik Partizan sayı 143'de yayınlanmıştır.

***

4. ÇALIŞMA GRUBU: KÜRT KADIN HAREKETİ

Bu çalışma grubuna toplam dokuz kadın katıldı. İlk olarak büyük toplantıya sonuçları aktaracak kadın arkadaşları ve tercüme işini ayarladık. Daha sonra bir kadın arkadaş, Kürt kadınının durumunu, maruz kaldığı baskıları, ulusal mücadelenin gelişmesiyle Kürt kadınının mücadelede yerini aldığını, bu bağlamda Kürt kadınının konumunda önemli değişiklikler olduğunu, PJA'nın kadının kurtuluşu sorununda çözüme yaklaşımını vb. anlattı.

Bu anlatımdan sonra sorular soruldu. Çalışma grubunda en fazla tartışılan sorun asimilasyon sorunu, kadın partisi ile kadın örgütlenmesi arasındaki farklılıklar ve PJA'nın Kürt kadınının kurtuluşu sorununa yaklaşımı oldu.

– Bir kadın arkadaş bizim neden "okuma-yazma" seferberliğini eleştirdiğimizi, okuma-yazma bilmemenin ne kadar kötü olduğunu, bizim bu tavrımızı anlayamadığını belirtti. Bugün bütün baskılara rağmen Kürtlerin kendi ulusal kimliklerini korumalarında ve Kürtçenin yaşatılmasında Kürt kadınının rölü büyüktür. Bunun için Türk devletinin "okuma-yazma" politikası adı altında Kürt kadınını asimile etme, kemalist ideoloji-

yi hakim kılma amacı güttüğünü, bu ikiyüzlülüğün teşhir edilmesi gerektiği vb. sorununu uzun uzun tartıştık.

– Kürt kadınının mücadelesi ve PJA'nın kadın siyaseti tartışıldı. PJA'nın kadının kurtuluşu sorununu gelinen yerde düzenle barış siyasetiyle birleştirdiğini, kadının mücadelesinin barış ve demokrasi mücadelesi olduğunu savunduğu açıklandı. Bu siyasetin Türk devletinin yıkılmasını hedef almadığı, onun düzenini korumasına yaradığı da vurgulandı.

PJA tarafından kadının kurtuluşu var olan düzenin dışında değil, düzenin içinde aranmaktadır. Bu anlamıyla kadının kurtuluşunun savunulduğundan bahsedilemez. Bu siyasetin PKK'nin siyasetinden ayrı ele alınamayacağı açıktır. PJA'nın çizgisi kısaca "öndere bağımlılık, düzen içinde çözüm ve barış"tır.

– Bir arkadaşın sorusu üzerine kadın partisi, kadın örgütü ve bizim buna karşı neyi savunduğumuz sorunu tartışıldı. Bizim her zaman ideolojik olarak komünist partilere bağlı ve onun önderliğinde ayrı bir kadın örgütlenmesini (komünist kadın hareketini) savunduğumuz açıktır. Ancak biz bir komünist partiden bağımsız, cinsiyet temelinde ayrı bir parti örgütlenmesine karşıyız. Kadının gerçek kurtuluşunun sınıfsal bir temelde örgütlenmeyle mümkün olabileceğini savunduk, savunuyoruz. Ayrıca PJA'nın kendini övdüğü gibi tarihte ilk bir kadın partisi olduğu da doğru değildir. Tarihte ve günümüzde kadın partileri olmuştur / vardır.

– Kürt kadınına giderken nasıl bir yöntem izleyeceğimiz sorunu tartışıldı.

– Kürdistan'da kadınların intihar olayları ve bunun nedenleri üzerine durulduu. Kuzey Kürdistan'da kadın ikinci, üçüncü sınıf insan konumundadır. Hayatın her alanında olduğu gibi kendi yaşamı hakkında da karar verme hakkı yoktur. Kadın için kararı aile büyükleri (erkekler!) verir. Buna karşı geldiğinde yine erkeklerin belirlediği töreleri bulur karşısında. Törelerin çiğnendiği yerde de kadın bunun bedelini intihar ederek ödüyor. Son yıllarda törelere karşı gelmekle birlikte intihar edenlerin sayıları da korkunç derecede artmıştır.

Bu çalışma grubunda bütün arkadaşlar tartışmalara katıldılar, çok canlı tartışmalar oldu. Katılan bütün arkadaşlar tartışmaları çok olumlu buldu.

Çalışma grubunun sonuçlarının büyük toplantıda aktarıldığı bölümde "Türk devletinin asimilasyon politikası karşısındaki tavrımız" ve "ayrı kadın örgütlenmesi ile ayrı kadın partisi arasındaki tavrımız" noktalarında tartışmak isteyen kadın arkadaşlar oldu. Ancak zaman az olduğundan bu sorunları büyük toplantıda birlikte tartışamadık.

Ocak 2003 ✘

Aşağıda Güney Kürdistan'la ilgili tartışma bağlamında bir yoldaşın yazısını olduğu gibi yayınlıyoruz. Ayrıca ek olarak, IKDP'nin hazırladığı Anayasa taslağını da okuyucuya bilgi olması amacıyla yayınlıyor ve okuyucularımızdan bu tartışmaya katılmalarını talep ediyoruz. — stêrka bolşewîk

KÜRT DEVLETİ

Kürdistan'ın Güney parçasında Kürtlerin kendilerine ait bir idari yapı kurmaları ve bu yapılanmayı sürdürmeleri üzerine ilgili hemen herkesin görüş belirttiği, değerlendirmelerde bulunduğu ve kendince pratik bir tutum içinde hareket ettiği kamuoyunun yakın bilgisi dahilindedir. Uluslararası alanda, bölge bazında ve somut olarak Kürdistan özgülünde Kürtlere ait Federe Devlet oluşumu nezdinde yoğun ve ciddi tartışmalar yaşanıyor ve somut gelişmeler kaydediliyor. Bu durum her geçen gün yeni unsurlarla çoğalarak gündemdeki yerini, bir bakıma önceliğini korumaya devam ediyor. "Kürt devleti kuruldu / kurulacak" fobisine sahip sömürgeci devletlerin (ve devletleri gibi düşünen, hareket eden değişik renk ve türden başkalarının) öteden beri şiddetle karşı durdukları şey her ne biçimde olursa olsun Kürtlere ait bir oluşumun varlığıdır. Bu bağlamda, Güney'de devletleşme yönünde yaşanan gelişmeler karşısında özelde dört sömürgeci devletin Güney'deki Kürt devletleşmesini doğrudan savaş nedeni ilan etmeleri de fiili Kürt iktidarının kamuoyunda ciddi bir ilgi odağı haline gelmesine katkıda bulunmaktadır. Olası bir Kürt idari şekillenmesinin kabul görmemesi için bu kez özellikle olayı güncel tuttuklarını ve bütün kozlarını (en azından bazıları bakımından böyle) ve olanaklarını devreye soktuklarını ve dikkatlerinin merkezinde bu konunun bulunduğunu bir kenara kaydetmek gerekiyor.

Özellikle Körfez Savaşı'ndan bu yana süregelen fiili Federe Kürt Devleti yönetimi gerçekliğinin süreç içinde geçirdiği evrim ve katettiği yol sözkonusu dikkatin ve ilginin çok yönlü artmasına yolaçmaktadır. Son bir yıl içinde ise, ABD emperyalizminin müttefikleri ile birlikte Saddam ismini öne çıkararak çıkartmak istediği savaş somutunda da bir kez daha gözler Kürdistan'ın Güney parçasındaki Federe Kürt idaresine ve bu yapılanmanın andaki fiili yönetici güçlerine çevrilmiş bulunuyor. Güney'deki Kürt güçlerinin, uluslararası alanda ve bölge bazında cereyan eden gelişmeler karşısında, son birkaç ay içinde değişik cephelerden / alanlardan sergiledikleri gelişmeler ve içine girdikleri yeni yönelimler ise somut olarak Kürtlerin kendilerini yönetmeleri bakımından ne yapmak istedikleri sorusunu çok yönlü bir şekilde gündemin ön sıralarına taşımış durumda. Bu çerçevede hazırlanan Anayasa Taslağı'nın özel bir yeri ve rolünün olduğunu vurgulamakta fayda var.

Özetlediğimiz bu ve benzeri gelişmeler doğrudan bölge devrimcileri ve komünistlerini de yakından ilgilendirmektedir.

Güney'deki gelişmeler üzerine değişik zamanlarda tavır takınmaya, değerlendirmeler yapmaya çalıştık. Kürtlerin devletleşmesi yönündeki son gelişmelere de tavır takınmak gerekiyor. Bu makalede, Kürdistan'ın Güney parçası somutunda Kürtlerin kendi kendilerini yönetme bağlamında geçirdikleri evrim ve yaşananları değerlendirmeye, kısaca da olsa tavır takınmaya çalışacağız. Ele aldığımız konu bağıntısında, meselenin daha anlaşılır kılınması bakımından Irak Kürdistan Demokrat Partisi'nin hazırladığı Anayasa Taslağı'nı belge olarak yazının sonuna ekledik.

***

Güney Kürtlerinin mücadeleleri özgülünde görülen temel unsurlardan biri ulusal savaşı kendilerini yönetmek için, kendilerinin yönetici olduğu bir idari yapı kurmak için sürdüren bir halk gerçekliğine sahip bulunmalarıdır. Bazı kesitlerde yaşanan örneklerden bu tespiti kanıtlayan çok güçlü verileri / pratikleri görmek mümkündür. Arap gericiliğine karşı verdikleri savaşın zaferi ertesinde yönetimlerini (otonomi çerçevesinde kalsa da) kurma isteğine ve pratiğine sahip Güneyli Kürtlerin bu alanda verdiği mücadelenin uzun bir tarihi geçmişi vardır. Bu yazıda sözkonusu tarihsel geçmişi ve arka planını değerlendirmek yanlısı değiliz, ancak bugünün kavranması bakımından en azından bazı dönemlere kısaca değinmenin yararlı olacağını düşünüyoruz. Devletleşme doğrultusundaki gelişmelerin Güney parçası ile sınırlandırılması elbetteki doğru olmayacaktır. Geride kalan yüzyıl baz alındığında, Güneybatı Kürdistan dışındaki parçalarda ciddi ve önemli sayılabilecek devletleşme girişimlerinin yaşandığını görüyoruz. Kürtlerin devlet / kendilerine ait bir idari yapı kurma adımlarının tarihi hakkında birkaç gelişmeye (Güney özgülünde...) kısaca değinmek, konunun daha iyi anlaşılması bakımından gereklidir...

Ş. Mahmud Berzenci hareketi (1922)

Kendilerini sömürgeci devletlerin egemenliğinden kurtarmak için savaşan Kürtler, özellikle ulusal hareketlerin yaygınlaştığı, ulusal mücadelelerin ulusal devletler ve ulusal özgürlüklerle sonuçlandığı ve somut olarak Osmanlı egemenliğinin altındaki halkların bir kesiminin kendilerini yönetmeye başladıkları tarihsel kesitte ulusal taleplerini (o günün koşullarına göre ne kadar ileri / geri talepler öne sürdükleri ayrıca değerlendirilebilir) ortaya koymak ve kamuoyuna taşımak ve kendilerini idare etmek doğrultusunda çalışmalarını hızlandırmışlardır. Ekim Devrimi ile birlikte bu faaliyet artmış, İngiliz emperyalizmine karşıtlık ve Arap gericiliğinin tahakkümünden kurtulma ümidiyle mücadeleyi derinleştirmişlerdir. Öncesinin detayı bir kenara bırakıldığında, bu gelişmenin ilk başlangıç; kendi döneminde belki de doruğu Ş. Mahmut Berzenci önderliğindeki Kürt ulusal hareketidir.

Bu hareket başlattığı savaşı Kürdistan'ı yönetmek amacına bağlamaktadır. Savaşıp egemenliği ele geçirmeyi ve yönetim mekanizmasını kontrolüne geçirmeyi açıktan ilan etmektedir. Bunun için bir dizi diplomatik faaliyetin yanında çok çetin geçen bir siyasal ve askeri savaşım yürütülmüştür. Savaşa doğrudan

dahil olan İngiliz emperyalizmine karşı silahlar patlatıldığında da yine istenen ve planlanan Kürtlerin kendilerini yönetme arzusudur. Bu isteğin neticede hareketin bizzat önderi olan Ş. Mahmut Berzenci tarafından Kürdistan Hükümeti ilanı ile nihayetlendirildiği bilinen bir gerçektir. Kürdistan hükümetinin kurulduğunun ilan edilmesi, başbakan, içişleri, savunma vb. bakanlıkların kurulması vs. bütünüyle yöneticilerin Kürtlerden ve Kürtler adına idareye geldiklerini göstermektedir. Zira kendi adına para basması, hakimiyetini büyük törenler eşliğinde Kürt bayrağı ile belirlemesi ve hatta kendisini Kürdistan Kralı ilan (Kasım 1922) etmesi vb. bütün bunlar savaşın idareyi ele geçirmek için başlatıldığının kanıtları olarak değerlendirilmelidir. Düşünülen yönetme arzusu ve planı yakalanan ilk fırsatta Kürt olarak idareyi ele geçirme ile sonuçlanmaktadır. Ş. Mahmut Berzenci'nin Ekim 1922'de Süleymaniye'de

Kürdistan Hükümdarı olarak ilan edilmesinin başka bir izahı olamaz. Kürdistan Hükümeti adına posta pulu ve para basması da yönetimi eline alma bağlamında önemli bir gelişme olarak değerlendirilmelidir. Belgelere bakıldığında başkalarının değil, Kürt bölgesinin Kürtler tarafından yönetilmesi gerektiği tartışma götürmez kadar nettir. Hatta öyleki Kürtlerin eliyle yönetilmesi ısrarı İngilizlere bağlı manda bir Kürt yönetimi derecesine kadar vardırılabiliyor. Bu istemin yanlışlığı ayrı bir konu, ele aldığımız bağıntıda sözkonusu dönemde mevcut Kürt önderliğinin Kürtlerin kendilerini idare etmelerine biçtiği değerin görülmesini sağlamak için bu manda isteğinin bu bağıntıda önemi var. Bu harekette emperyalizmin rolü, ağırlığı vb. (dikkat çekmekte yarar var, adı geçen dönemde Kemalist hareket bu bağlamda Kürt hareketinden niteliksel bazda farklı bir özellikte değildir... Fransız-Kemalistlerin ilişkisiyle İngiliz-Kürt ilişkisinde esasta özsel anlamda farkının olmaması gibi...) elbette ayrıca ve özel olarak analiz edilmelidir, yalnız konumuz şimdilik bu olmadığından, meselenin genel olarak yabancıların, Kürt olmayanların Kürtleri yönetmesini istemeyen Kürt önderliğinin Kürt eliyle Kürtleri idare etme ve bu amaçla yapılanmaya yöneldiğinin görülmesi öne çıkarılmalıdır. Berzenci'nin İngiliz bayrağını kenara fırlatıp Kürdistan bayrağını göndere çeken hareketi bir bakıma ilham verici bir başlangıç olarak yönetme isteğine sahip Kürtleri ateşleyen bir rol oynamıştır. Evet, özetle Berzenci hareketi Güney Kürdistan'da Kürdün kendini yönetmeye aday istek ve kararlılığının, mücadelesinin önceli ve öncüsü rolünü oynamıştır.

Kürt Otonomisi (11 Mart 1970)

Irak gericiliğiyle çok çetin geçen uzun savaş yıllarının ardından Mustafa Barzani önderliğindeki Kürt kuvvetleri yapılan görüşme ve anlaşmaların neticesinde özerkliklerini elde ederek otonom bir Kürt yapılanmasına kavuştular.

11 Mart 1970'te *"Irak Devlet Başkanı Hasan El Bekr tarafından, Bağdat ve KDP Genel Sekreteri tarafından da Hür Kürdistan'ın Sesi'nden, aynı anda okunan bir deklarasyonla, Irak bütünlüğü içinde, Kürt halkına en geniş anlamıyla milli otonomi idaresinin tanındığı, resmen ilan edildi.*

Kürt Milli Otonomi'sini resmen tanıyan deklarasyon, Irak Baas Sosyalist Partisi adına Saddam Hüseyin ve Kürdistan İhtilali ile KDP adına Mıstefa Barzani'nin imzasını taşıyordu." (Dr. Şıvan, Irak'ta Kürdistan ihtilali, sayfa 225)

Kürtler ile Irak Hükümeti arasında bu anlaşma imzalandı. Sonra, Kürdistan bölgesi için 1974 tarihli ve 33 sayılı Özerklik Yasası onaylandı. Ek'te sunacağımız Anayasa Taslağı önemli oranda bu barış anlaşması ve Özerklik Yasası'ndaki maddelerden esinlenmektedir.

Cezayir Antlaşmasına kadar geçen 4 yıllık zaman dilimi içinde merkezi iktidardan kopmadan kendi kendilerini yönetmeye koyuldular ve önemli deneyimler edindiler.

Bu dönemdeki gelişmeler sömürgeci devletlerin çok büyük tepkisine yolaçtı. Güney'deki Otonomi'nin diğer parçalar için de doğrudan bir örnek / model olacağından hareketle bir an önce Kürtlere ait idari yapının lağvedilmesi, bitirilmesi için yoğun bir çalışma içine girdiler. Otonomi ile sonuçlanan süreçte şoven-ırkçı Türk basınında çıkan bazı haberler TC devletinin Kürt Devleti hakkındaki resmi / stratejik tavrını açıkça ortaya koyuyordu; "Kürt Devletine giden yol" başlıklı bir yorumda şöyle deniyordu:

"Bir autonomie, Kürt istiklalinin hiç şüphe yoktur ki ilk merhalesi, ilk basamağıdır. Şimdi Barzani "bağımsızlık" savaşına başlıyacaktır. Olayın buraya kadar olan kısmı, Irak'ın bir iç meselesiydi. Fakat bundan sonraki safhası, kabul etmek gerekir ki, Irak'ın komşuları olan Türkiye'yi, İran'ı ve hatta Suriye'yi de ilgilendirecektir. Çünkü Barzani resmen telaffuz etmiş olmamakla beraber ileride kurulacak bir Kürt Devletinin sadece Irak'taki Kürtlerle yetinmeyeceği de artık gizlenemiyecek bir gerçektir."(Yeni Gazete, 29 Mayıs 1969; Aktaran Dr. Şıvan, age.)

Özellikle Otonomi'nin yıkılmasının ar-

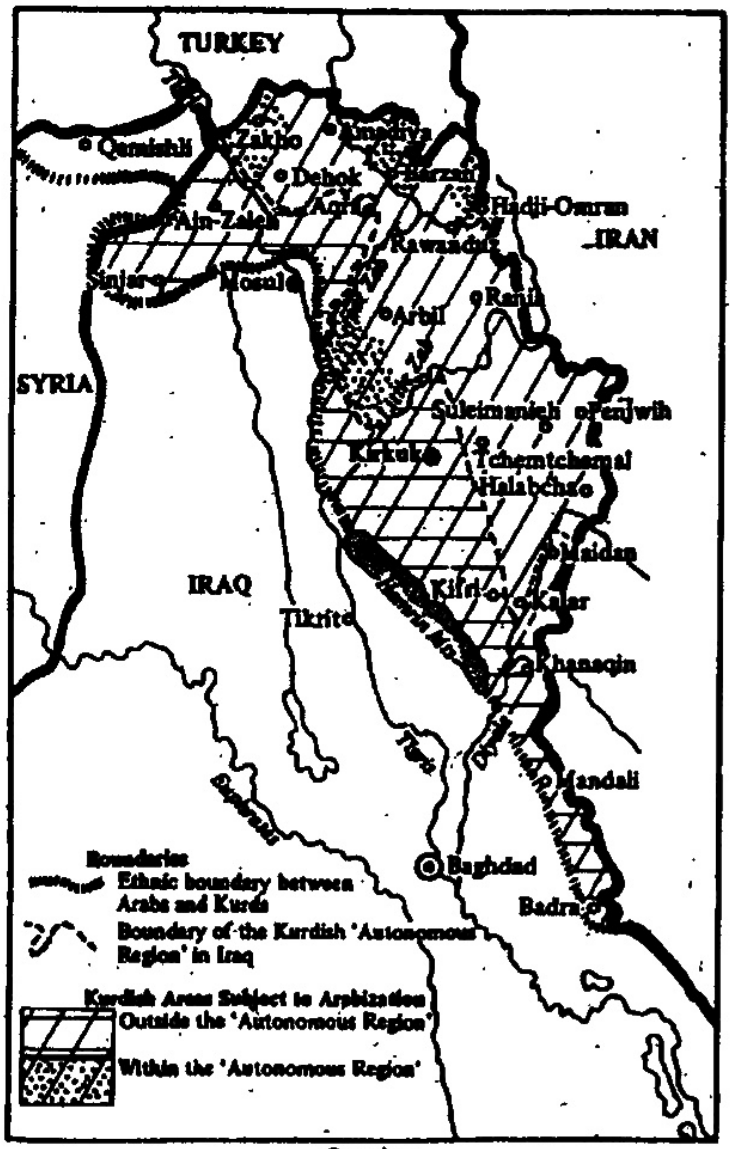

Sınırlar

Arap ve Kürtler arasındaki etnik sınır

Irak'ta Kürt otonom bölgesi

Araplaştırmayla karşılaşan Kürt bölgesi.

Otonom bölgesinin dışında kalan bölge.

dından çok şiddetli çatışmalar başladı ve ulusal mücadele genişleyerek ilerledi. Sömürgeci Irak devleti de Güneyli Kürtlerin yeniden bir mevzi kazanmamaları için elinden geleni yaptı. Öyle ki en sonunda Halepçe'de kimyasal gaz bile kullandı. Ancak kitle katliamlarına ve uluslararası alanda ve bölgedeki desteklerine rağmen Kürtlerin kendilerini (sınırlı da olsa) yönetme arzusunu yokedemedi ve en sonunda dönemin koşullarınında yardımıyla Federe Kürt Devleti ilanına kadar gelinebildi.

Federe Kürt Devleti (1992)

Körfez Savaşı'nın ardından Ortadoğu'da, somut olarak Irak genelinde ve Güney Kürdistan özgülünde çok önemli gelişmeler gündeme geldi. Bunların içinde en önemlisi şüphesiz Güney'de doğrudan Kürtlerin yönetiminde bir Kürt Devleti'nin şekillenmesi doğrultusunda atılan adımlardır.

Savaşın hemen ardından, Güney Kürdistan'da "Güvenli Bölge" oluşturuldu. Çekiç Güç denen emperyalist işgal ve müdahale gücü bölgeye yerleştirildi. Saddam kuvvetleri Güney'in önemli bir bölümünde atıldı ve çekilmeye zorlandı. Kürt güçleri, bu yeni koşullarda fiili denetimlerini doğrudan bir hükümet düzeyine çıkartmak ve yönetim aygıtı kurmak üzere harekete geçtiler.

Önce Irak hükümeti ile görüşmeler yapıldı. "Kürdistan Bölgesi İçin Özerklik Yasası" masaya getirildi. Irak Hükümeti ile Güney önderliği arasındaki müzakerelerin en önemli konusu "Özerklik Yasası Taslağı" oluşturmaktaydı. 1991'de ele alınan taslak, günün ihtiyaçları gözönüne alınarak bir ölçüde yeniden düzenlense de, esasında 11 Mart 1970 ve 1974 tarih ve 33 sayılı özerklik yasasına dayanmaktaydı. Bu aşamada, merkezi hükümet (Irak rejimi) ile ilişkiler koptu ve Kürtlerin kendi çözümü öne çıkarıldı.

Federe devletin kuruluşu dönemindeki kimi gelişmeleri kısaca özetlemeye çalışalım.

Kürt önderliği, yapılan / yapılacak seçimin, 1970 Özerklik Protokolü'ne dayandığını açıklıkla ifade etti. İdareyi tesis etme ve kendilerini yönetmek için meşru bir zemine sahip olduklarını öne çıkarttılar ve bunun bir meclis ile mümkün olabile-

ceğini açıkladılar. Seçim 19 Mayıs tarihinde yapıldı. Seçimde yüzde 7 barajı uygulandı. 1.5 milyon kişi oy kullandı. Seçimlere aşağıdaki parti ve örgütler katıldı: "YNK, PDK, Zahmetkeşen (Emekçiler), Kürdistan Sosyalist Partisi-Irak (PSK-I), Kürt Sosyalist Partisi (PASOK), Kürdistan Demokratik Halk Partisi (PGDK), Irak Komünist Partisi-Kürdistan Seksiyonu, (IKP), Hizb-i İslami (İslami Parti), Fillehe Kurdistana Yekbüyi (Kürdistan'daki Hristiyanlar Birliği), Fillehe Demokrat (Demokrat Hristiyanlar), Herekete Demokrate Asuri (Asuri Demokrat Hareketi), Kildane Asuriye Demokrat (Demokrat Asuri Kıldanileri." (Basından) Seçimlerden üç gün sonra seçim kurulunca resmi sonuçlar açıklandı. Buna göre KDP yüzde 44.58, KYB ise 44.33 oranında oy aldıkları açıklandı. İlk oturum 3 Haziran 1992'de yapıldı. 105 üyenin 7'si kadındı. Seçilenlerin yüzde 72'si yüksek okul mezunuydu. Yüzde 25 serbeşt meslek sahibi, yüzde 17 hukukçu, yüzde 11 mühendis, yüzde 8 dinsel kökenli, yüzde 5 asker kökenli, yüzde 2 işadamı ve yüzde 2'si tıp kökenli idi. Milletvekilleri maaş almıyorlardı ve fakat giderlerini karşılamak üzere 750 dinar veriliyordu.

Gelişmeler, sancılı da olsa belli bir ilerleme gösteriyordu. 4 Temmuz'da Fuat Masum (Basra üniversitesinde felsefe profesörü ve KYB mensubu) başbakanlığa getirildi. 1974 Özerk Bölge yönetiminin de karargahı olan Erbil'de (Hewler) hükümet kuruldu. Başbakan KYB'den ve yardımcısı KDP'den seçildi. Bakanlar Kurulu 17 bakandan oluşuyordu. Yedi üye KDP, yedi üye KYB ve bir üye İslami Kürt Hareketi, bir üye Asuriler ve bir üyelikte komünistler (kendilerini böyle tanımlıyorlar) tarafından temsil ediliyordu. Bu arada düzenli ordu kurma yönünde de ciddi hazırlıklar yapılmaya başlandı. Neticede 4 Ekim 1992'de Federe Kürt Devleti'nin kurulduğu ilan edildi.

Sonrasında, fiili Kürt oluşumunun yerli yerine oturması yönünde yaşanan bir dizi gelişme oldu ve tabiki bu çekirdek oluşumu zora sokan gelişmeler yaşandı. Olumsuz gelişmelere verilebilecek örneklerin içinde elbetteki Kürtlerin kendi aralarındaki çatışmaların ayrı bir önemi ve rolü oldu. Bir dizi etkenin de devreye girmesiyle adına iç savaş dememiz gereken Kürtler arasındaki savaş çok büyük kayıplara yolaçtı. Hükümetin oluşumu ve yerli yerine oturtulması süreci sekteye uğradı. Bu dönemde, 3000 civarında savaşçının yaşamını yitirmesinin yanında, ortaya çıkan kaos ortamında ortaklaşa adımların atılması vb. ciddi şekilde kesintiye uğradı. Henüz işin başında ortaya çıkan bu çatışma durumu zaten iyi yürümeyen ilişkilerin daha çok bozulmasına ve gerilmesine neden oldu. Bu şartlarda başta belirlenen plan ve hedefler doğrultusunda ciddi devletleşme adımlarının atılması beklenemezdi. (Tam da bu yıllarda PKK önderliği Botan Behdinan Hükümeti ilan etti.) Sömürgeci devletlerin olası bir Kürt yönetiminin kurumlaşmasını engellemek için ellerindeki kozları devreye soktuğu bu dönemde, kendileri için iyi bir fırsat olan Kürtler arası savaşı körüklemeleri neticesinde çatışmalar yaygınlaşarak sürdü. Hatta diğer parçaların Kürt güçlerine karşı da saldırılar yaşandı. Bir dizi "barış" görüşmesi vb. ertesinde KDP ve KYB güçleri dialog ve barış ortamını tesis ederek tek merkezli ve ortak bir yönetimin kurulması noktasında yakınlaşma sağladılar. Bu yakınlaşmada emperyalist devletlerin

dayatmaları / zorlamaları önemli bir faktör olarak gündeme geldi ve sonuçta tarafların çıkarları Kürtler arası savaşın sona ermesi noktasında birleşti. Bu barış ortamına karşın, her an saldırıların başlatılması ihtimali bulunmaktadır.. İç çatışmalar için zeminin müsait olduğu söylenebilir. Otuz yıldan fazla zamandır iki "büyük" güç arasında süren kavganın yönetim gücünü elinde bulundurma noktasında tekrar şiddetli bir çatışmaya, bir iktidar mücadelesine dönüşmesi mümkündür. Yönetimi eline geçiren burjuvazinin bu iç kavgaya tutuşması, somut olarak yeniden KDP ve KYB çatışmalarının başlaması dıştalanmamalıdır. Ki, hâlâ açıktan varolan iki hükümet, iki yönetim vb. çift başlıklı fiili durum gerçekten tekleşmediği sürece iç savaş tehlikesi bertaraf edilmeyecektir.

Sonuç olarak şu söylenebilir: geride kalan yüzyılın son çeyreğinde ortaya çıkan fiili Federe Kürt Devleti oluşumu resmi düzlemde tanınmamasına rağmen kısa sayılmayacak bir yönetim dönemini geride bırakabilmiştir.

IKDP'nin Anayasa Taslağı (2002)

2002 yılı içinde, Mesut Barzani önderliğindeki KDP bir Anayasa Taslağı hazırladı ve kamuoyuna sundu. Bu Taslak hakkında çok şey yazıldı, söylendi. Bu belge hakkında ele aldığımız konu olan Kürt devletleşmesi bağıntısında birkaç noktaya özetle değinmeye çalışacağız.

Anayasa Taslağının burjuva demokratik içeriği tartışma götürmez. Azınlık haklarının savunulması, dinsel özgürlük, kadın hakları, seçme ve seçilme hakkı, düşünce özgürlüğünün tanınması vb. bir dizi temel istek ve önermeye bakıldığında burjuva demokratik karakterde bir Anayasa Taslağı'nın hazırlandığını görüyoruz. Şüphesiz uygulaması önemlidir; bir dizi devletin kağıt üzerinde burjuva demokratik yasalara sahip olmalarına karşın pratiklerindeki diktatörlükleri dikkate alındığında bu Anayasa Taslağı'na karşı da aynı dikkati göstermemiz gerekir. Taslağı hazırlayanların sınıf karakterlerine ve bugüne kadar yaptıklarına bakıldığında fazla iyimser olmaya gerek yok, ancak kamuoyuna sunulan taslak baz alındığında bunun burjuva demokratik bir öz / içerik taşıdığını kabul etmemiz gerek.

Sömürge ulusun burjuvazisinin ilk fırsatta kendi devletini kurma amaç ve hevesinin açıktan dışavurumu olan bu metin, içindeki bütün yetmezliklerine rağmen ulusalcı barutunu bütünüyle tüketmemiş Kürt burjuvazisinin yönetme arzusunu ortaya koymaktadır. Ne ölçüde ve nereye kadar Güneyli Kürtleri yönetecek-ğinden / yönetebileceğinden bağımsız olarak burjuvazi idareyi eline almak istiyor. Bu idareyi mutlaka bağımsız bir devlet şeklinde örgütlemek zorunda olmadığını açıklıyor. Nitekim eskiden de şimdi de aslolan Kürde ait bir yönetimin kurulmak istenmesidir. Bu bazen manda, milli otonomi, bazen Kürt Cumhuriyeti ve kimi zaman da Federe Devlet şeklinde olabilir. Adlandırmadan ziyade, Taslakta da açıkça görülebileceği gibi Güney özgülünde Kürtlere ait toprakların / coğrafyanın bizzat Kürtler eliyle yönetilmesini sağlamak isteği başat olanıdır. Bu bağlamda, devrimcilerin Güney'deki devletleşme adımlarını tanımaları için burjuvaziden "neden bağımsızlık istemiyorsunuz." talebinde bulunmaları, böyle bir beklenti içine girmeleri son derece yanlıştır.

En başında mülk sahibi sınıflarının temsilcileri bu taslağın ortaya çıkmasında büyük rol sahibidirler. Bir ölçüde mülk sahibi Kürtlerin yönetiminin yaşandığı yerde bu burjuva karakter normal bir gelişmedir. Yoksul köylülerin, emekçilerin çıkarları burjuva anlamda taslakta yer almaktadır. Tamamen burjuvazinin çıkarları açısından meseleye yaklaşılmaktadır.

Berzenci'den bu yana devletleşme yönünde oluşturulan / atılan bütün idari-yönetimsel yapılarda yoksul köylülerin ve emekçilerin ağırlığı olmadı. En son Federe Devlet somutunda da bu kesimlerin yönetimde herhangi bir ağırlıkları yok. Mülk sahibi burjuvazi ve kısmen orta ölçekte toprak ağaları; siyasi ve dinsel gücü ellerinde bulunduran geleneksel otorite sahibi kesimlerce oluşturulmuş bir "iktidar" var. Bu iktidar gerçekliğine rağmen mevcut yapılanma burjuva demokratik karakterin dışında bir nitelikte değildir. Gerici bir iktidar ve diktatörlüktür, komprador karakterde bir diktatörlük; monarşik ve faşist özellikleri ağırlıkta olan bir diktatörlük vb. değerlendirmelerini hakeden bir oluşum değildir Güney'deki idari yapı... İleride bunlardan biri haline gelebilir; geldiği zaman söylemekte bir sakınca yoktur, ama bugün için ne ise onu açıkça adlandırarak ortaya koymak zorundayız.

Yönetimde bulunanların büyük bir çoğunluğunun burjuva kesimlerden müteşekkil durumu kadar istemleri ve uygulamaları da burjuva özelliktedir. Bu nitelik tartışılmayacak bir olgudur.

Kamuoyuna sunulan taslağın zaten devrimci olup-olmadığını tartışan yok, biz de bu makalede bunu tartışmak istemiyoruz. Sorun kendilerini yönetme bağlamında kurumlaşmayı derinleştirme yönünde en kalıcı adımlardan biri olarak değerlendirilmesi gereken Anayasa Taslağı'nın burjuva demokratik karakterinin görülmesi ve bu çerçevede komünistlerin ve devrimcilerin bu yönetime (evet somut olarak sunulan taslağa)nasıl yaklaşmaları gerektiğidir.

Kürt Devleti tartışmaları bağlamında resmi tanıma / tanınma noktasında sömürgeci devletlerin ve emperyalistlerin Federe Kürt Devletini tanımamaları bir yerde normaldir ve yadırganmamalıdır. Çıkarları doğrultusunda hareket etmektedirler ve bugün bir Kürt devleti ya da Kürt özerkliği çıkarlarına denk düşmemektedir. Mesele, devrimcilik ve hatta "komünistlik" adına Kürt ulusunun Güney'deki devletleşme adımlarının desteklenmemesidir. Hareketin ve önderliğinin ulusal reformist, burjuva milliyetçi, işbirlikçi, hain vb. olduğu şeklinde gerekçelerle ve tekerrürden ibaret kimi önyargı ve tek yanlı bilgilenmelerle bir ulusun, somut olarak Kürt ulusunun Güney'deki bölümünün kendi kendini yönetmeye karar vermesi ve bunu "Özerklik", "Kürt Hükümeti", "Kürt Federe Devleti" vs. biçiminde tanımlamasına açıktan ve doğrudan destek vermemek, bu adımı tanımamak yanlıştır. Eğer "h) bu destek, ulusların ayrılma hakkı, bağımsız devlet olarak var olma hakkı şiarının yüce tutulması, savunulması ve gerçekleştirilmesi demektir;"(Stalin) bu temel önerme günümüzde doğru ise (kesinlikle doğru ve geçerli), o zaman Kürt ulusunun bir bölümünün kağıt üzerinde de olsa devletleşme isteğini ve pratiğini göstermesi desteklenmelidir.

Burjuvaziden devrimcilik yapma, devrim yapma ve demokratik devrim prog-

ramı sunma ve uygulama beklentisinden vazgeçildiği yerde evet tam da bu noktadan itibaren Güney'deki burjuvazinin devletleşme adımları gerçekten de tanınacaktır.

Elbette devrimcilik (komünistlik) adına burjuva milliyetçi planların uygulayıcıları olmaları beklenemez. Kürt burjuvazisinin sahip olduğu planı devrimciler hayata geçirsin düşüncesinde değiliz. Ne var ki, bütün tutarsızlığına ve hatalarına rağmen sömürgeci Irak devletinden fiili olarak kopan / yakın gelecekte kendi temsilini sağlamak kaydıyla ortak yönetime aday olan ve fakat her halükarda Kürt kimliği ile kendini yönetmeye yönelen bu hareket desteklenmek / tanınmak zorundadır.

Güneydeki Kürt yönetimi (şu anda iki, isterse üç Kürt hükümeti biçiminde olsun) tanınmalıdır derken, bu hareketin ve / ya da yönetimin Kürt ulusunun kurtuluşunu sağlayamayacağını; ulusal sorunu gerçek anlamda çözemeyeceğini, bunun mümkün olmadığını çok iyi biliyoruz. Ve yine çok iyi biliyoruz ki emperyalizm koşullarında ulusal sorunun gerçek çözümü emperyalist sisteme karşı proletarya önderliğinde muzaffer olan devrimlerden geçmektedir. Kürt ulusal sorununun gerçek ve kalıcı çözümü de bu bağıntıda Kürdistan proletaryası önderliğindeki başarılı bir devrimin ürünü olabilir ancak.

Özellikle Türkiye devrimci hareketi ve bir bölüm Kuzeyli çevre arasında yaygın olan "feodal işbirlikçi" nitelemesine karşın Güneyli yapılarda hakim unsur burjuva niteliktir. Elbette yarıfeodal öğeleri yoksayamayız, ancak yöneltilen "feodal işbirlikçi" tanımı gerçek durumu yansıtmıyor. Daha çok küçümseme, dışlama ve hepten olumsuz göstermek için seçilen bu tanım esasında Güney'in gerçekliğini değil, onun tali yönünü oluşturuyor.

Kürt yapıların, somut olarak Anayasa Taslağı'nı hazırlayan KDP'nin Kürt ulusal burjuvazisinin temsilcisi olduğunu saptamak gerekiyor. Esasında KYB de bu niteliğin dahilinde ele alınmalıdır. İki parti de ulusal burjuva temsili yapmaktadırlar. Görece birinin ötekine göre daha fazla milli, burjuva, geleneksel ve aydın vb. türünden görüntüler sergilemeleri aralarında özsel bir fark olduğu anlamına gelmiyor.

Anayasa Taslağı'nı ulusal burjuvazinin temsilcisi (bu bağıntıda Kürt ulusal burjuvazisinin nasıl bir ayrışma yaşadığını ortaya koymaktan ziyade, bu partinin en kaba tanımla daha çok milli burjuvazinin sağ kesimlerini temsil ettiği ve fakat komprador özelliğine sahip bir niteliğe dönüşmediğini vurgulamak lazım...) bir güç tekrar gündeme getirmektedir. Hatırlanacaktır, daha önceleri de benzer öneriler / hazırlıklar kamuoyuna sunulmuştu. Bu partinin özellikle son 25 yıllık zaman dilimi içinde kimi emperyalist devletlerle girdiği ilişkiler gözönünde tutulmalı ve emperyalist merkezlere karşı beslediği güven unutulmamalıdır. Zira yönetimi bütünüyle ele geçirip gerçekten resmi düzlemde de tanınır hale geldikten sonra, iktidar gücü olarak herhangi bir emperyalist devletin işbirlikçisi burjuvazi haline gelmesi mümkündür; mevcut taslaktan hareket edildiğinde bu eğilimin dıştalanmaması gerekir.

Güney'deki Kürt yapılanması, Kürt Devleti kurulması çalışması bu bilinçle ele alınmalı ve tanımanın bugün için, mevcut durum sürdüğü sürece geçerli olduğu gerçeği asla gözardı edilmemelidir.

4 Ocak 2003

A. Serdar ✘

Irak Kürdistan Bölgesi Anayasası

KÜRDİSTAN DEMOKRAT PARTİSİ (KDP) TARAFINDAN FEDERAL BİR IRAK VE IRAK KÜRDİSTAN BÖLGESİ İÇİN SUNULAN ANAYASA TASLAĞI

Giriş

Anavatanları Kürdistan'da binlerce yıl yaşamış eski bir halk olan Kürtler, tıpkı dünyanın diğer ulusları ve halkları gibi, self-determinasyon hakkını kullanabilecek niteliklere sahip bir ulustur. Self-determinasyon hakkı, Birinci Dünya Savaşı sonunda çıkarılan ve ilkeleri uluslararası hukukun temeli haline gelen Woodrow Wilson'ın On Dört Maddelik prensiplerinde kabul edilen bir haktır.

1920 Yılında imzalanan Sevr Anlaşmasının 62-64 nolu maddeleri Kürtlere self-determinasyon hakkını tanımasına rağmen, uluslararası çıkarlar ve siyasal dengeler Kürtlerin bu hakkı elde edip uygulamaya geçirmelerini engellemiştir. Sevr Anlaşmasına konulan maddelerin tersine, Güney Kürdistan 1925 yılında, kendi halkının iradesi dikkate alınmadan, dört yıl önce, yani 1921 yılında kurulmuş olan Irak devletine müsadere edilmiştir. Sevr Anlaşması Kürtlerin kendi topraklarındaki yönetim için Kürt kökenli memurların atanmasını ve eğitim, hukuk ve sağlanan tüm hizmetlerin dilinin Kürtçe olmasını şart koşmuştur. O tarihten bu yana Kürdistan'ın bu kısmı Irak Kürdistan'ı olarak bilinegelmiştir. 25 Aralık 1992 tarihinde, İngiliz ve Irak hükümetleri Kürtlerin kendi yönetimlerini kurma hakkını tanıyan bir açıklama yayınlamışlar ve Kürt temsilcilerinden, hükümet biçimini, coğrafi sınırları ve Irak ile siyasal, ekonomik ilişkilerin biçimini belirlemeleri istenmiştir.

Irak Milletler Cemiyeti kabul edilirken, Irak'ın bir açıklama yapması şart koşulmuştu ve Irak bu açıklamayı 30 Mayıs 1932 yılında yaptı. Söz konusu açıklama bir dizi uluslararası yükümlülüğü kapsamakta ve Kürtlerin haklarına ilişkin olarak, sözü edilen açıklamanın 10. maddesine göre, Milletler Cemiyeti üyelerinin çoğunluk oyu olmaksızın Irak'ın tek başına ne iptal edebileceği ne de düzeltebileceği bir takım güvenceler sağlamaktadır. Bu yükümlülükler Birleşmiş Milletler örgütüne aktarılmıştır ve günümüzde halen yürürlüktedir.

1958 Yılında çıkarılan Irak Cumhuriyeti geçici Anayasası'nın 3. Maddesinde Arapların ve Kürtlerin Irak devletinin ortak sahipleri oldukları belirtilmiş ve ardından, 11 Mart 1970 yılında, Kürt liderliği ile Irak Hükümeti arasında, Irak Kürdistan bölgesinde, Irak'taki anayasal haklar gereğince Kürtlere özerklik tanıyan bir anlaşmaya varılmıştır. Buna rağmen, daha sonraki Irak hükümetleri, Irak'ın Kürtler karşısındaki bu yükümlülüklerini göz ardı etmişler ve bunun yerine, her türlü siyasal ve askeri yöntemi kullanarak, ırkçı ve şovenist bir etnik temizlik ve yıkım politikası yürütmüşlerdir. Kürtleri zorunlu göçe tabi tutup demografik gerçekliği değiştirerek Kürtlerin ulusal kimliğini Araplaştırmışlardır. Irak hükümetleri bunun da ötesine geçerek, Halepçe şehri, Balisan kasabası ve Duhok'un bazı mıntıkalarında, uluslararası düzlemde yasakla-

nan kimyasal silahları kullanmışlardır. Feyliler ile Barzanilerin de aralarında bulunduğu on binlerce silahsız sivil Kürdü geleceği belirsiz sürgüne gönderirken 4.500 kasaba ve köyü yerle bir etmişlerdir. Bunu, Anfal adıyla bilinen ve 182.000 silahsız sivil kurbana mal olan topyekün imha kampanyaları izlemiştir.

BM Güvenlik Konseyi, ikinci Körfez Savaşı'nın ardından, 5 Nisan 1991 tarihinde, Müttefikler tarafından Kürtlere Güvenlikli Bölge kurulmasını öngören 688 sayılı kararı oylamış ve böylece Kürtleri uğursuz bir gelecekten korumuştur. Bu olanaktan faydalanan Kürtler, 19 Mayıs 1992 tarihinde ilk parlamentolarını seçerek Kürdistan Bölgesel Hükümetini kurmuşlardır. Irak Kürdistanı Ulusal Meclisinin, yani "Parlamento"nun ortak oyuyla, Kürdistan bölgesinin halkı, Irak hükümeti ile gelecekte kuracağı anayasal ilişkinin türünü tercih etme konusundaki hakkını kullanmış ve bu vesileyle, Irak Hükümeti'nin anayasal temeli olarak federalizmde karar kılmıştır; bu karara göre, Irak Kürdistan Bölgesi, Irak Federal Cumhuriyeti'ninn gelecekteki bölgelerinden biri olacaktır.

Federalizm formülü, etnik bir çoğulculuğa sahip olan Irak toplumu için ideal bir çözüm olarak görülmektedir; böyle bir formül hem Irak'ın bütünlüğünü güvence altına alacak hem de, Irak Kürdistan halkının istemlerini büyük ölçüde tatmin edecektir, çünkü bu formül bir yandan Irak'ın entegrasyonunu ve birliğini korurken, diğer yandan da Kürtlerin karar alma sürecine katılmalarını güvence altına alacaktır. İşte bu noktadan hareketle söz konusu anayasa taslağının hazırlanması, Irak Kürdistan Ulusal Meclisinin federalizm kararını hayata geçirme girişimi anlamına gelmektedir. Federalizme aynı zamanda demokrasi, çoğulculuk ve insan haklarına saygı gibi ilkeler ve değerler kılavuzluk edecek, sivil ve siyasal haklara ilişkin uluslararası anlaşma ve konvansiyonlar ile, Irak'ın 25 Ocak 1971 tarihinde imza koyduğu 1966 tarihli uluslararası sosyal, ekonomik ve kültürel haklar konvansiyonu ile uyum içinde olacaktır. Yukarıdaki alternatifin seçilmesi aynı zamanda, Yeni Dünya Düzeni'nin ilkeleri ile de uyum içindedir. Federalizm yolunu seçen Amerika Birleşik Devletleri, Kanada ve Belçika gibi halklar ve uluslar büyük başarılar kaydetmişler, tüm milliyetlere, gruplara, federal düzeyde karar alma sürecine ve yönetime katılma imkanı verilmiş ve böylelikle demokrasinin fiilen hayata geçmesi ve gerçek anlamda uygulanması mümkün kılınmıştır. Bunun da ötesinde, federalizm farklı bölgelerin insanlarına iç bağımsızlık getireceğinden, ülkenin bütünlüğünün korunması için en ideal çözüm olarak görülmektedir.

Kürdistan halkı her zaman kendi sorununun barışçıl biçimde çözümlenmesinden yana olmuştur ve tüm Irak hükümetlerinin görüşme ve barış sağlama çağrılarına hep olumlu bir tepki vermiştir. Ne var ki, her defasında, söz konusu hükümetlerin verdiği sözleri ve ulusal, uluslararası yükümlülükleri yerine getirmedikleri bir ihanet durumuyla karşı karşıya kalmıştır. Bu yüzden, tüm tarafları bağlayacak ve tüm tarafların uyacakları yeterli uluslar arası güvenceler olmadığı sürece, hiç bir anayasal belge herhangi bir kararın eksiksiz ve kalıcı biçimde hayata geçirilmesini garanti edemez. Geride bıraktığımız on yıl uluslar arası korumanın değerini göstermiş ve Kürdistan halkına, baskının ve zulmün olmadığı güvenli ve özgür bir ortamda, kendi özgürlüklerini ve ulusal haklarını hayata geçirme imkanı sağlamıştır. Bu yüzden, nihayi, adil, kalıcı ve uluslararası güvencelere dayalı bir anlaşmaya varılıncaya kadar böyle bir korumanın devam etmesi başat öneme sahip bir gereklilik olarak değerlendirilmektedir.

KISIM I – GENEL HUSUSLAR

Madde 1:
Kürdistan Bölgesi, Federal Irak Cumhuriyeti'nin bir bölgesi olarak, çok partili, demokratik, parlamenter ve cumhuriyetçi bir siyasal sisteme sahip olacaktır.

Madde 2:
Kürdistan Bölgesi, 1970 öncesindeki sınırlarıyla Kerkük, Süleymaniye ve Erbil Vilayetlerinden, Duhok Vilayetinden ve yanı sıra Aqra, Şeikhan(Şexan), Sincar bölgelerinden, Ninova Vilayetindeki Zimar alt-bölgesinden, Diyala Vilayetindeki Xanıqın ve Mandali bölgelerinden ve El-Wasit Vilayetindeki Badra bölgesinden oluşur.

Madde 3:
İktidar halka aittir, çünkü iktidarın meşruiyet kaynağı halktır.

Madde 4:
Kürdistan Bölgesinin halkı Kürtlerden ve Türkmen, Asuri, Keldani ve Arap ulusal azınlıklarından oluşur ve bu Anayasa söz konusu azınlıkların haklarını tanır.

Madde 5:
Kerkük şehri Kürdistan Bölgesinin başkenti olacaktır.

Madde 6:
Irak Federal Cumhuriyeti'nin bayrağına ek olarak, Kürdistan bölgesi özel bir bayrağa sahip olacak ve durum yasa ile düzenlenecektir.

Madde 7:
i) Kürdistan Bölgesinin resmi dili Kürtçe olacaktır.

ii) Federal ve bölgesel yetkililerle yapılacak resmi yazışmalar hem Arapça hem de Kürtçe olacaktır.

iii) Kürdistan Bölgesinde Arapça'nın öğretilmesi zorunlu olacaktır.

iv) Türkmen dili, Kürtçe'ye ek olarak, Türkmenlerin eğitim ve kültür dili olarak değerlendirilecektir. Süryanice, Kürtçe'ye ek olarak, o dili konuşanların eğitim ve kültür dili olarak değerlendirilecektir.

KISIM II– TEMEL HAKLAR VE SORUMLULUKLAR

Madde 8:
i) Kürdistan Bölgesinin vatandaşları, ırk, renk, cins, dil, etnik köken, din ya da ekonomik statü bakımından aralarında hiçbir ayırım olmaksızın, hakları itibariyle kanun önünde eşittir.

ii) Kadınlar erkekler ile eşit haklara sahip olacaklardır.

iii) Aile birimi toplumun doğal ve temel öğesidir. Annelerin ve çocukların korunması güvence altına alınacaktır. Hükümetin ve toplumun görevi gençliğe özenli davranmak, moral değerleri ve Kürdistan halkının mirasını korumaktır ve bu yasa ile düzenlenecektir.

Madde 9:
i) Ceza kişiseldir. Yasa ile tanımlanmadığı sürece ne herhangi bir fiil suç olarak değerlendirilebilir ne de ceza verilip uygulanabilir. İcra edildiği zaman da bir suç olarak değerlendirilmediği sürece, hiçbir eylem cezalandırılamaz. Yasada belirtildiğinden daha büyük olan hiçbir ceza uygulanamaz.

ii) Suçu hukuk mahkemesinde kanıtlanıncaya kadar sanık suçsuz biri olarak kabul edilir.

Madde 10:
i) Yasal savunma hakkı, yasalarla uyum içinde, soruşturma ve yargılamanın tüm aşamalarında güvence altına alınır.

ii) Mahkeme tarafından gizli olarak ilan edilmedikleri sürece, duruşmalar açık olacaktır.

Madde 11:
i) Hanenin ve içindekilerin kutsallığı korunacaktır ve yasada ortaya konulan prosedürler dışında, haneye ne girilebilir ne de arama yapılabilir.

ii) Bireyler ya da onların malları, yasada tanımlanan koşullar dışında aranamaz.

iii) Bireyin güvenliği korunacaktır, ister fiziksel ister psikolojik olsun, işkencenin her türü yasaktır.

Madde 12:

Posta, telefon ve kablolu iletişimin gizliliği güvence altına alınmıştır, yasada belirtilen parametre ve prosedürlerle uyumlu olarak, adalet ve güvenlik ihtiyaçları için gerekli olarak değerlendirildiği durumlar dışında, açık edilemez.

Madde 13:

Mülkiyet hakkı güvence altına alınmıştır, yasalarla uyum içinde yapıldığı zamanlar dışında, menkul ve gayrımenkul mülklere el konulamaz. Mülkiyet, yasalarla uyum içinde ve adil bir tazminatın ödenmesi karşılığında, kamu çıkarları için gerekli görüldüğü durumlar dışında kamulaştırılamaz.

Madde 14:

Kürdistan Bölgesinin vatandaşlarının yurtdışına seyahat etmeleri ya da evlerine geri dönmeleri engellenemez. Yasalarda şart koşulduğu durumlar dışında, halkın dolaşma serbestisine ve ikamet yerine hiçbir kısıtlama getirilemez.

Madde 15:

İfade, basım, yayın, basın, toplanma, gösteri, siyasi parti, sendika ve dernek kurma özgürlüğü yasa ile güvence altına alınmıştır.

Madde 16:

Din, inanç ve dinsel vecibeleri yerine getirme özgürlüğü, anayasa veya Federal Anayasa'nın veya federal yasaların hükümleriyle çelişmediği sürece ve genel moral standartlara ters düşmediği sürece güvence altına alınmıştır.

Madde 17:

Siyasi mülteciler ülkelerine iade edilmeyeceklerdir.

Madde 18:

i) Kürdistan Bölgesinde ilköğretim zorunludur ve bu zorunluluk yasayla düzenlenecektir.

ii) Hükümet okuma yazma eksikliğine karşı mücadele edecek ve ilk, orta ve üniversite eğitiminin tüm aşamalarında yurttaşlarının özgür eğitim hakkını, teknik ve mesleki eğitimi güvence altına alacaktır.

Madde 19:

Akademik araştırma hakkı güvence altına alınacaktır. Üstün başarı, icat ve yaratıcılık teşvik edilecek ve ödüllendirilecektir.

Madde 20:

i) Çalışma her yurttaşın hakkı ve görevidir ve bölgesel hükümet çalışacak durumda olan her yurttaş için iş olanakları yaratmak üzere çaba harcayacaktır.

ii) Bölgesel hükümet elverişli çalışma koşullarını güvence altına alacak, çalışan bireylerin hem yaşam standartlarını hem de beceri ve bilgilerini arttırma doğrultusunda çalışacaktır. Bölgesel hükümet, hastalık, sakatlık, işsizlik ya da yaşlanma gibi durumlarda sosyal güvenlik ödenekleri sağlayacaktır.

iii) Hiçbir birey, yasanın öngördüğü kamu görevinin yerine getirilmesi ya da acil durum veya doğal felaket durumu haricinde herhangi bir görevi yerine getirmeye zorlanmayacaktır.

Madde 21:

Bölgesel hükümet, önleme, tedavi ve ilaç alımlarında sağlayacağı sürekli tıbbi hizmetler aracılığıyla kamu sağlığını korumayı güvence altına alacaktır.

Madde 22:

Vergi ödemek her yurttaşın görevidir ve bu şekilde ödenen vergiler, kanundaki düzenlemeler dışında, zorla toplanmayacak ya da değiştirilmeyecektir.

Madde 23:

Yurttaşların gerçek yetkililere şikayette bulunma ve imza toplama hakkı güvence altındadır ve yetkililer bu şikayet ve dilekçeleri makul bir zaman dilimi içinde değer-

lendireceklerdir.

Madde 24:

Bu kısımda belirtilen hakların korumasının kaynağını Kürdistan Bölgesinin hukuku oluşturacaktır.

KISIM III- KÜRDİSTAN BÖLGESEL YETKİLİLERİ

BÖLÜM 1- YASAMA OTORİTELERİ – KÜRDİSTAN BÖLGESEL MECLİSİ

Madde 25:

Kürdistan Bölgesel Meclisi bölgedeki yasama otoritesidir ve halkın doğrudan, gizli, genel oyuyla seçilen temsilcilerinden oluşur.

Madde 26:

i) Kürdistan Bölgesel Meclisine seçilen temsilcilerin seçim süreci, seçim prosedürleri (seçim takvimi, orantılı temsil ve adaylık ile seçmenlik vasıfları) yasa ile düzenlenecektir.

ii) Meclisin oluşumunda, ulusal azınlıkların adilane oranda temsil edilmelerine riayet edilecektir.

Madde 27:

i) Parlamentonun dönemi, ilk birleşimden itibaren beş yıldır.

ii) Meclis, nihai seçim sonuçlarının duyurulmasından sonra, Kürdistan Bölgesi Devlet Başkanının isteği üzerine 15 gün içinde toplanacaktır, eğer herhangi bir çağrı yapılmazsa Meclis yukarıda belirtilen dönemin sonunda toplanacaktır.

Madde 28:

Meclisin ilk oturumuna en yaşlı üye başkanlık edecektir ve gizli oylamayla bir meclis başkanı, başkan yardımcısı ve sekreter seçilecektir.

Madde 29:

Meclis üyeleri aşağıdaki görev yeminini edeceklerdir: "Kürdistan halkının çıkarlarını, onurunu ve haklarını koruyacağıma, bir üye olarak görevimi tarafsız, eksiksiz ve içtenlikle yerine getireceğime Yüce Tanrı adına yemin ederim."

Madde 30:

i) Kanun tarafından öteki türlü düzenlenmediği sürece, üyelerin çoğunluğunun hazır bulunmasıyla Bölgesel Mecliste salt çoğunluğa ulaşılacak ve kararlar hazır bulunanların salt çoğunluğuyla verilecektir.

ii) Ekonomik konular dışındaki yasa teklifleri Meclisin on üyesi tarafından verilebilir.

Madde 31:

Meclis başkanı ile üyelerinin maaş ve ücretleri yasa ile düzenlenecektir.

Madde 32:

Meclisin düzenli ve özel oturumlarını yürütme prosedürlerinin yanı sıra, üyelik ve boş üyeliklerin doldurulması prosedürleri hakkındaki temel hususlar Meclisin iç yönetmelikleri ile düzenlenecektir.

Madde 33:

Bölgesel Meclis aşağıdaki sorumlulukları yerine getirecektir:

i) Üyelerinin 2/3 çoğunluğu ile bölgesel Anayasayı değiştirme

ii) Yasa çıkarma, değiştirme ya da yürürlükten kaldırma

iii) Kabineye ve üyelerine güven oyu verme ve bu güven oyunu onlardan geri isteme

iv) Kürdistan Bölgesi genel bütçesini onaylamak, gerekli aktarımları yapmak ve genel bütçeye dahil olmayan beklenmedik harcamaları onaylamak

v) Vergi ve gümrük vergilerini toplamak, değiştirmek ya da yürürlükten kaldırmak

vi) Irak Federe Cumhuriyeti'nin diğer bölgelerinin bölgesel idari otoriteleri ile, yabancı taraflar ile ve diğer devletlerin federal bölgeleri ile ekonomi, kalkınma, kültür, eğitim, insani yardım, finans, güvenlik ve sınır sorunları gibi alanlarda yapılan anlaşmaları onaylamak

vii) Meclis üyeliğini belgelemek

viii) Meclisteki doğabilecek boş üyelikleri, yasada öngörüldüğü biçimde doldurmak için gerekli kararları almak

ix) Kürdistan Bölgesi idari otoritesinin çalışmalarını denetlemek

x) Meclisin iç tüzüğünü oluşturmak, personel ihtiyacını belirlemek, Meclis bütçesini hazırlamak, personeli atamak ve verilecek maaşları belirlemek

xi) Meclisin gerekli gördüğü konular hakkında araştırma komisyonları kurmak

Madde 34:

i) Bir Meclis üyesi parlamenter dokunulmazlığa sahiptir. Söz konusu üye Meclisin iç tüzüğünün sınırları içinde kendi görüşlerini ve düşüncelerini ifade etme hakkına sahiptir.

ii) Bir Meclis üyesi, yasalara göre açık bir suçun ya da saldırının gerçekleştirildiği durumlar dışında, Meclisin ön onayı alınmaksızın, meclis birleşimi esnasında aranamaz, gözaltına alınamaz hakları ve özgürlükleri kısıtlanamaz, gözetim altında tutulamaz.

iii) Bir Meclis üyesi, meclis birleşimine katılmadığı bir zamanda, yasalara göre açık bir suçun ya da saldırının gerçekleştirildiği durumlar dışında, ki böylesi durumlarda alınan önlemler derhal Meclise bildirilmelidir, Meclis başkanının izni olmaksızın gözetim altında tutulamaz ya da gözaltına alınamaz.

Madde 35:

i) Meclisi üyelerinin 2/3 çoğunluğu ile kendisini feshedebilir.

ii) Meclis aşağıdaki durumlarda Bölgesel Devlet Başkanının emri ile feshedilebilir:

a) Meclis üyelerinin yarısından fazlası görevlerinden istifa ederse.

b) Meclisin birleşim çağrısından sonraki 45 gün içinde yasal bir salt çoğunluk sağlanamazsa

c) Eğer Meclis üç kez üst üste yapılan oylamada Bakanlar Kuruluna güven oyu vermezse.

d) Meclisin seçim yasaları değiştirilip sözkonusu Parlamentonun geriye kalan görev süresinin altı aydan daha az olduğu durumlarda.

Madde 36:

Parlamento feshedildiğinde ya da görev süresi sona erdiğinde, genel seçimler yapılarak, iki aydan (fazla BN.) olmayan bir zaman dilimi içinde yeni Meclis seçilecektir.

Madde 37:

Meclisin görev süresi sona erdiğinde, yeni Meclis seçilip ilk birleşimini yapıncaya kadar, eski Meclis görevde kalacaktır.

KISIM 2 – İDARİ OTORİTE

Kısım 1. - Kürdistan Bölgesinin Devlet Başkanı

Madde 38:

Bölgenin, Kürdistan Bölgesi Devlet Başkanı olarak adlandırılan bir başkanı vardır. Devlet Başkanı en yüksek idari otoritedir, kendi bölgesinde Irak Federe Cumhuriyetinin Devlet Başkanını temsil eder, çeşitli durumlarda ona vekalet eder, federal ve bölgesel yetkililer arasındaki koordinasyonu sağlar.

Madde 39:

Kürdistan Bölgesinin Devlet Başkanı bölge halkının doğrudan, gizli ve genel oyu ile seçilir.

Madde 40:

Kürdistan Bölgesi Devlet Başkanı'nın seçilme yöntemi, aday vasıfları, suçlanacağı ya da yargılanacağı durumlar ve görev süresinin sona erdirilmesi gibi durumlar yasa ile düzenlenecektir.

Madde 41:

Kürdistan Bölgesinin Devlet Başkanı, sorumluluklarını üstlenmeden önce, Kürdistan Bölgesel Meclisinin önünde aşağıdaki

anayasal görev yeminini edecektir:

"Kürdistan halkının haklarını, başarılarını ve çıkarlarını koruyacağıma, Irak Federe Anayasası ile Kürdistan Bölgesi Anayasasına riayet edeceğime, görevimi sadakatle, tarafsızca ve samimiyetle yerine getireceğime Yüce Tanrı adına yemin ederim."

Madde 42:

Kürdistan Bölgesi Devlet Başkanının görev süresi beş yıldır.

Madde 43:

Kürdistan Bölgesi Devlet Başkanının maaşı ve ödenekleri yasa ile belirlenecektir.

Madde 44:

Kürdistan Bölgesinin Devlet Başkanı aşağıdaki sorumlulukları üstlenecektir:

i) Bölgesel Meclisten geçen yasaları onaylamak

ii) Bölgesel Meclis için genel seçim çağrısında bulunmak

iii) Bölgesel Meclis için normal ya da özel birleşim çağrısında bulunmak

iv) Bölgesel Meclisten güven oyu alan Kabineyi resmen ilan etmek

v) Kendisinin başkanlık edeceği ya da katılacağı bir birleşim için Bakanlar Kuruluna çağrıda bulunmak ve bakanlardan rapor istemek

vi) Yasa tasarılarını hazırlamak ve onları görüşülmek üzere Bölgesel Meclise sevketmek

vii) Kürdistan Bölgesinin, onun siyasal sistemini, genel güvenliğinin ya da anayasal kurumlarının temel varlığını tehdit eden bir tehlike durumunda veya Bölgesel Meclisin toplanmasının zor olduğu koşullarda, Bölgesel Meclis Başkanına ve Bakanlar Kuruluna danışarak, kanun hükmünde kararname çıkarmak

viii) Yasalarla uyumlu olarak olağanüstü hal ilan etmek

ix) Irak Federe Cumhuriyeti Devlet Başkanı tarafından kendisine verilen yetkileri kullanmak

x) Bakanlar Konseyi tarafından önerilen emirleri ve kararları çıkarmak

xi) Silahlı Kuvvetleri ve İç Güvenlik Kuvvetlerini bölge içinde seferber etmek

xii) Bölgede geçici ya da kalıcı olarak görev ifa eden Federal Güvenlik Kuvvetlerini denetlemek ve yönetmek

xiii) Güven oyunun geri alınmasının ardından, Kabinenin ya da bir bakanın istifasını resmen ilan eden kararnamenin çıkarılması

xiv) İstifa etmesi istenen Kabine ya da kabine üyelerinin istifalarını kabul etmek ve onlardan, yeni bir Kabine oluşuncaya, yeni bir bakan atanıncaya kadar görevde kalmalarını istemek

xv) Kabinenin ya da bir bakanın istifasını istemek

xvi) Mahkumlara özel af çıkarmak

xvii) Ölüm cezasını onaylamak ya da onu ömür boyu hapse çevirmek

xviii) Hakimleri, bölgesel başsavcıları, bölgesel genel savcıları ve onların vekillerini, idari birimlerin yöneticilerini ve özel görevlerde bulunan bireyleri, yasalarla uyumlu olarak atamak, görevden almak ya da emekliye sevketmek

xix) İç Güvenlik elemanlarına askeri rütbeler vermek ve yasalarla uyumlu olarak onları görevden almak ya da emekliye sevketmek

xx) Yasalarda öngörüldüğü biçimde madalya ve ödül vermek

Madde 45:

Kürdistan Bölgesi Devlet Başkanı için bir Başkanlık Konutu kurulacak ve bu konutun ihtiyaçları ile yapısı yasada belirtilecektir.

Madde 46:

i) Kürdistan Bölgesi Devlet Başkanının istifası, ölümü ya da kalıcı sakatlığı durumunda, onun halefi aynı yöntemle seçilecektir.

ii) Kürdistan Bölgesi Devlet Başkanlığı koltuğu boş kaldığında, yeni bir Devlet

Başkanı seçilinceye kadar, Devlet Başkanının sorumluluklarını Kürdistan Bölgesel Meclisi Başkanı üstlenecektir.

iii) Kürdistan Bölgesi Devlet Başkanı hazır bulunmadığında ya da izinli olduğunda, Devlet Başkanının sorumluluklarını vekaleten Bölgesel Başbakan üstlenecektir.

Bölüm 2 – Kürdistan Bölgesi Bakanlar Konseyi (Kabine)

Madde 47:

Kürdistan Bölgesi Bakanlar Konseyi bölgedeki en üst düzey idari ve yönetici otoritedir; bu otorite kendi idari sorumluluklarını, Kürdistan Bölgesi Devlet Başkanının denetimi ve kılavuzluğu altında yerine getirir.

Madde 48:

i) Bakanlar Kurulu Başbakan ile onun, sayıları 15'ten az olmamak üzere, yardımcılarından ve bakanlarından oluşur.

ii) Kürdistan Bölgesinin Devlet Başkanı, Kürdistan Bölgesel Meclisinin bir üyesinden kabineyi oluşturmasını isteyecektir.

iii) Başbakan, yardımcılarını ve bakanlarını, Kürdistan Bölgesel Meclisinin üyeleri arasından ya da Meclis üyeliği vasıflarını taşıyan başkalarının arasından belirleyip seçecektir.

iv) Başbakan, oluşturduğu kabineyi, onaylanmak üzere Bölgesel Devlet Başkanına sunacaktır.

v) Başbakan, Bölgesel Devlet Başkanının onayından sonra, kabinesini Bölgesel Meclise sunarak güven oyu isteyecektir ve bu güven oyunu aldığında kabinenin oluşumu hakkındaki resmi kararname çıkarılacaktır.

Madde 49:

Kürdistan Bölgesı Bakanlar Kurulunun bileşiminde, ulusal azınlıklar olan Türkmen, Asuri ve Keldanilerin de temsil edilmesine özen gösterilecektir.

Madde 50:

Kabine üyeleri, kabinenin çalışmaları hakkında hep birlikte Kürdistan Bölgesel Meclisine karşı sorumlu iken, her bakan kendi bakanlığının işlerinden bireysel olarak sorumlu olacaktır.

Madde 51:

Bakanlar Konseyi aşağıdaki sorumlulukları üstlenecektir:

i) Bir taraftan bölgesel güvenliği ve kamu malını korurken diğer taraftan da yasa çıkarma, düzenlemelerde bulunma ve kararlar alma.

ii) Kürdistan bölgesi Devlet Başkanı ile koordinasyon içinde, Kürdistan Bölgesinin genel politikasını oluşturmak.

iii) Ekonomik kalkınma planlarını hazırlamak ve planların hayata geçirilmesi için gerekli araçları temin etmek.

iv) Bölgenin genel bütçesini hazırlamak.

v) Kürdistan Bölgesindeki bakanlıkların, kurumların ve icraatın denetlenmesi, yönetilmesi, takip edilmesi ve koordine edilmesi, onların kararlarının iptal edilmesi ya da değiştirilmesi.

vi) Yasalara ve kararnamelere uygun olarak idari yönetmelik ve kararların çıkarılması.

viii) Yasalara uygun olarak, personelin atanması, görevden alınması ya da emekliye sevkedilmesi ve onların maaşlarının belirlenmesi.

ix) Federal hükümetin ya da yabancı tarafların kurumları ile ekonomik kalkınma, kültürel ve insani alanlarla anlaşma yapma ve bu anlaşmalara ödenek tahsis etme.

Madde 52:

Bakan kendi bakanlığının tüm işlerinden doğrudan sorumludur.

Madde 53:

i) Bölgesel Meclis ona verdiği güven oyunu geri aldığında, kabine istifa etmiş sayılacaktır.

ii) Bölgesel Meclis ona verdiği güven oyunu geri aldığında, bakan istifa etmiş sa-

yılacaktır.

Madde 54:

Başbakanın seçilme yöntemi, onun yardımcılarının ya da bakanlarının mesuliyetleri ya da onların suçlanma ve yargılanma yöntemleri, onların maaşlarının ve ödeneklerinin belirlenmesi gibi konular yasa ile düzenlenecektir.

BÖLÜM 3 – YARGI

Madde 55:

Kürdistan Bölgesinin yargı otoritesi, tüm aşamaları itibariyle bölgenin mahkeme sisteminden oluşur.

Madde 56:

Yargı, kanunda belirtilenler dışında, tüm özel ve tüzel kişi ve kurumları aşan bir yargılama yetkisine sahiptir.

Madde 57:

Yargı bağımsızdır, kanunun kendisi dışında, hiçbir güce tabi değildir.

Madde 58:

Tüm aşamaları ve türleri itibariyle, yapısı ve koşulları itibariyle, yargının üyelerinin atanması, görev yerlerinin değiştirilmesi ya da sorumlu tutulmaları yasa ile düzenlenecektir.

Madde 59:

Toplumu temsil eden genel savcı genel hakları savunup adaleti güvence altına alır.

Madde 60:

Müslüman-olmayan topluluklar, özel bir yasa doğrultusunda, dinsel, "ruhani" ve yasal oluşumlar kurma hakkına sahiptir. Bu oluşumlar, söz konusu topluluklara mensup insanların tüm kişisel işlerine, "Müslüman" dinsel mahkemelerinin yetki ve sorumluluk alanlarının dışında olan işlere bakma hakkına sahiptir.

Madde 61:

Yargının cezaları ve kararları halk adına verilir.

KISIM IV – YÖNETİM VE BELEDİYE KONSEYLERİ

Madde 62:

Kürdistan Bölgesinin idari bölünmesi, bu Anayasanın hükümleri ile çelişmeyecek olan bölgesel bir yasa ile belirlenecektir.

Madde 63:

Bir vilayet, bir "valilik", bölgelerinin ve/veya alt bölgelerinin birleşmesi ya da ayrılması aracılığıyla oluşturulabilir, onun idari merkezi ve ismi tespit edilebilir ya da değiştirilebilir ve sınırlarında değişiklikler yapılabilir. Bölgeler ve/veya alt-bölgeler başka bir vilayete eklenebilir ve yukarıdaki tüm uygulamalar, İçişleri Bakanı tarafından sunulan ve Bakanlar Kurulu tarafından onaylanan bölgesel bir kararname ile uyum içinde olacaktır.

Madde 64:

Bölgeler, alt-bölgelerin birleşmeleri ya da ayrılmaları ile oluşturulabilir, idari merkezleri ve isimleri tespit edilebilir veya değiştirilebilir ve sınırlarında değişiklikler yapılabilir. Alt-bölgeler başka bir bölgeye eklenebilir. Alt-bölgeler oluşturulabilir, idari merkezleri ve isimleri tespit edilebilir ya da değiştirilebilir ve sınırları tespit edilebilir. Yukarıdaki tüm uygulamalar İçişleri Bakanı tarafından sunulan ve Bakanlar Kurulu tarafından onaylanan bölgesel bir kararname ile uyum içinde olacaktır.

Madde 65:

Her vilayet, bölge, alt-bölge merkezi ve nüfusu 3.000'den az olmayan her köyde bir belediye ve Belediye Konseyi olacak ve halka kamu hizmetlerini sağlayacaktır.

Madde 66:

i) Belediye Konseylerinin yönetici ve üyeleri, söz konusu yerde yaşayan halkın doğrudan, genel ve gizli oyu ile seçilecektir.

ii) Bu belediye Konseylerinin oluşumu esnasında, Kürdistan Bölgesinde yaşayan ulusal azınlıkların adilane biçimde temsil

edilmelerine özen gösterilecektir.

Madde 67:

Belediyeler, belediye başkanlarının ve Belediye Konseyi üyelerinin seçilme yöntemi, onların yetkileri, görev süreleri ve buna benzer tüm diğer konular yasa ile düzenlenecektir.

KISIM V – MALİ KONULAR

Madde 68:

Kanunda belirtilen esaslar dışında vergi ya da gümrük vergisi toplanamaz, değiştirilemez ya da muafiyet uygulanamaz.

Madde 69:

Bölgesel yetkililer bölge içinde vergi ve gümrük vergisi toplayabilir, vergilerin miktarlarında değişiklik yapabilir ya da vergileri yürürlükten kaldırabilir. Böylesi vergiler ve gümrük vergileri, Irak Federe Cumhuriyeti vatandaşlarının durumu ile orantılı olarak, adil ve eşit bir şekilde toplanmalıdır. İhracat ve İthalat vergileri (gümrük) federal otoritenin sorumluluk alanındadır.

Madde 70:

Kürdistan Bölgesinin gelirleri aşağıdakilerden oluşur:

i) Vergiler, gümrük vergileri, kamu hizmeti gelirleri, bölgede faaliyet gösteren şirket ve kuruluşlardan toplanan vergiler

ii) Kürdistan Bölgesi'nin doğal kaynak, özellikle de petrol gelirlerinden aldığı pay, petrol ürünlerinin ülke içinde ve dışında satılmasından elde edilen gelirler, Irak Federe Cumhuriyeti'ne verilen hibe, yardım, yurtdışı krediden, bölgenin nüfusunun Irak'ın toplam nüfusuna oranı ölçüsünde alınan pay.

iii) Bağışlar, hibeler, piyango gelirleri ve diğer kamusal gelirler

iv) Özellikle Kürdistan Bölgesi için açılan iç ve dış krediler

Madde 71:

Kürdistan Bölgesi mali açıdan, bölge ile ilgisi olan finanssal borçlar, vergi ve gümrük vergisi ile gecikmiş borçlar gibi konularda federal yetkililerin halefi olacaktır.

Madde 72:

Mali yıl yasa ile belirlenecektir.

Madde 73:

Her mali yılda, Kürdistan Bölgesi hakkındaki tahmini gelir ve giderlerden oluşan bir bütçe kanunu çıkarılacaktır.

KISIM VI – ÇEŞİTLİ

Madde 74:

Kürt halkının ya da Kürdistan Bölgesi vatandaşlarının meşru ulusal haklarını zedeleyen ya da sınırlayan ya da bu Anayasanın hükümleri ile çelişen herhangi bir yasa, düzenleme, karar ya da kararname hükümsüz ve geçersiz olacaktır.

Madde 75:

Kürdistan Bölgesel Meclisinin onayı alınmadan, Irak Federe Cumhuriyetinin mevcudiyeti ve siyasal sistemi değiştirilemez. Buna ters düşen herhangi bir uygulama Kürdistan Bölgesinin halkı için self-determinasyon hakkı doğuracaktır.

Madde 76:

Kürdistan Bölgesel yetkilileri ile Irak Federe Cumhuriyetinin ya da Arap bölgesinin yetkilileri arasında anayasal bir çatışma ya da görüş ayrılığı ortaya çıkarsa, bir hükme varılabilmesi için bu tür durumlar Federal Anayasa Mahkemesine götürülecektir.

Madde 77:

Kürdistan bölgesel yetkilileri arasında bu Anayasanın yorumlanması konusunda herhangi bir farklılık ortaya çıkarsa, hükme bağlanabilmesi için bu tür farklılıklar Kürdistan Bölgesi Fesih Mahkemesine götürülecektir.

(Bu belge; Serbestî, Sayı 8, Güz 2002 sayısından alınmıştır.) ✘

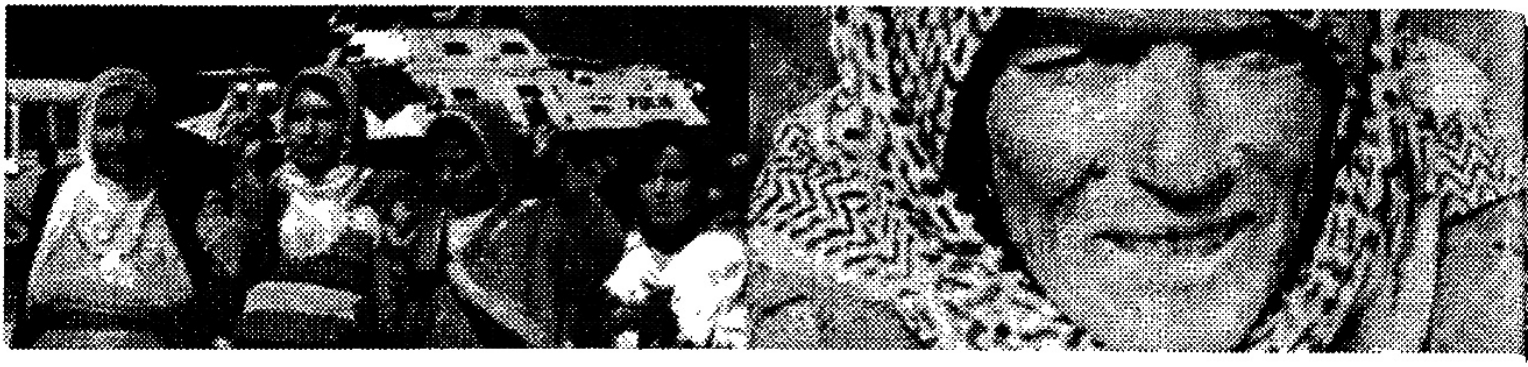

KÖLELERİN KÖLESİ: KUZEY KÜRDİ

25 Kasım 2002!

1960 yılında Dominik Cumhuriyeti'nde faşist Trujillo diktatörlüğü tarafından katledilen Patria, Minevra ve Threse Mirabel kız kardeşlerin katledilişlerinin 42. yılı. 25 Kasım Mirabel kız kardeşlerin anısına, "kadınlara yönelen şiddete karşı uluslararası mücadele günü" olarak kutlanmaktadır.

Trujillo diktatörlüğü Mirabel kız kardeşleri katlederek, onların şahsında bölgede başta ABD ve diğer emperyalistlerin çıkarları doğrultusunda, özelde Dominik Cumhuriyeti olmak üzere, tüm Latin Amerika ülkelerindeki komünist ve devrimcilerin antiemperyalist devrim mücadelesini bastırmak ve sömürücü düzenlerinin sürekliliğini sağlamak istemişlerdir.

Ülkemiz Kuzey Kürdistan'da, sömürgeciliğe karşı sürdürülen mücadelede en acımasız baskı ve şiddet yöntemleri Kürt, Asuri, Ermeni, Arap vb. milliyetlerine mensup kadınlara uygulanmaktadır. Zorla göç ettirmeler, çocuklarının ve eşlerinin katledilmeleri, işkence, taciz ve tecavüze maruz kalmaları, Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi içerisinde, katledilen kadın gerillaların çıplak bedenlerinin sömürgecilerin uşağı medya tarafından teşhiri gibi uygulamalarla karşı karşıya kalıyorlar.

Sömürgeci faşist Türk devletinin ulusal baskı ve katliamlarının gölgesinde yaşam mücadelesini sürdürmeye çalışan Kuzey Kürdistan'lı işçi ve emekçi kadınlar, "kölelerin kölesi" konumundadır. Onlar ulusal, sınıfsal, cinsel baskıları en ağır biçimiyle yaşamaktadırlar.

Kuzey Kürdistan'da burjuva-feodal değer yargıları ve din ile içiçe geçen erkek egemenliği kadınların yaşamını daha da çekilmez hale getirmektedir. Başlık parası, kumalık, berdel, feodal namus anlayışı, bekarete biçilen olağanüstü değer, töre cinayetleri, dayak vb. bunlardan bazılarıdır.

Kürdistan'lı kadınlar; binlerce yıllık köhnemiş gelenekleri, değer yargıları altetmeye ve geleneksel yazgılarını kırmaya yönelmedikçe, dahası ulusal ve sosyal yaşama ait tüm sorunların kendi öz sorunlarından bağımsız olmadığını farkedip hakları uğruna mücadeleye

STAN'LI İŞÇİ VE EMEKÇİ KADIN!

atılmadıkça "kölelerin kölesi" olmakla yetinmek zorunda kalacaklardır.

Kuzey Kürdistan'da Kürt kadınlarının "özgür örgütü" olma iddiasında bulunan Partîya Jînen Azadi (PJA), KADEK'in "barış ve demokrasi stratejisini" bütünüyle benimseyip Kürdistan'lı kadınları yanıltarak sistem içi mücadele içerisine çekmeye çalışmaktadır. PJA, A. Öcalan'ın reformist siyasal çizgisi doğrultusunda hareket ederek Kürt ulusal sorununu ve özgülünde Kürt kadının ulusal, cinsel, sınıfsal kölelikten kurtuluşunu sömürgeci, faşist Türk devletinin yapacağı anayasal değişikliklere indirgemektedir.

Ulusal, sınıfsal, cinsel kölelik zincirlerinden kurtuluş için devrimden başka seçenek yoktur.

Kuzey Kürdistan'da yaşayan, tüm ulus ve milliyetlerden işçi, emekçi, köylü kadınlara Partîya Bolşewîk kurtuluş yolunu gösteriyor.

Sömürgeci Türk devleti halklarımızın birleşik devrimiyle yıkılmadıkça, ne ulusal sorun çözülecek, ne de işçi ve emekçi kadınlar kölelik zincirlerini kırabileceklerdir. Ulusal demokratik devrimle ulusal sorun çözülecek, kadın erkek eşitliği sağlanacak, kadınlara yönelik her türlü değer yargısının kökü kazınacak, kadınların hayatın her alanında erkeklerle eşit olmalarının yolu açılacak, sosyalist inşa süreci ile birlikte, komünizm ile tam kurtuluşa varılacaktır.

Mücadelemizi kendi ellerimize alalım! Taleplerimizi ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelemizle birleştirelim! Sınıfsız, sömürüsüz bir dünya yaratma amacıyla Kuzey Kürdistan Bolşevik Kadın Hareketini inşa edelim!

– Yaşasın Bolşevik Kadın Hareketi!

– Bimre Koledarî! Bijî Azadî!

– Kadınlara yönelen şiddete son vermenin yolu devrim ve sosyalizm!

– Ya barbarlık, ya sosyalizm!

PARTÎYA BOLŞEWÎK (KURDİSTANA BAKUR) TARAFTARLARI

Sömürgeci faşist Türk devletinden hesap devrimle sorulacaktır!

Kuzey Kürdistanlı işçiler, emekçiler!

Sömürgeci faşist Türk devleti, 19 Aralık 2000 tarihinde cezaevlerine, çok önceden planlanmış, koordineli barbar bir saldırı gerçekleştirdi.

19 Aralık sabah saat 05.00'te açlık grevi ve ölüm orucu eylemlerinin sürdüğü 20 cezaevine aynı zamanda saldırıya geçildi. Panzerleriyle, tanklarıyla, helikopterleriyle, iş makinalarıyla; tepeden tırnağa silahlı yüzlerce, binlerce öldürmeye hazır kolluk gücü devrimci tutsaklara hunharca saldırdı.

Devrimci tutsakların direnişiyle karşılaşan kolluk güçleri saldırıda her türlü aracı kullanarak devrimci tutsakları teslim almaya çalıştı. Cezaevlerinin duvarları ağır iş makinalarıyla; greyderlerle, vinçlerle yıkıldı; çatıları delindi. Devrimci tutsaklar kurşunlandı, koğuşlara gaz bombaları, yangın bombaları, biber gazı, sinir gazı yağdırıldı. Kimi kurşunla, kimi yakılarak, kimi dövülerek onlarca devrimci tutsak katledildi. Yüzlercesi yaralandı.

Devrimci tutsakların direnişi kanla bastırıldı. Katliamdan yaralı olarak kurtulan devrimci tutsaklar, bir kez daha tutsak edilerek yara bere içinde F tiplerine nakledildi.

Devrimci tutsaklar hunharca saldırıya karşı, teslim olmadılar. Çıplak bedenleriyle direnişi seçtiler. Onlar devrimci iradenin teslim alınamayacağını pratikte göstererek, direniş içerisinde bayraklaşarak ölümsüzleştiler.

Devrimci tutsakları teslim alacağını uman katil devletin umudu, kursağında kaldı. Devrimci tutsaklar sömürgeci devletin saldırıları karşısında teslim olmayacaklarının; kurşunlara, bombalara rağmen devrimci onurun ayaklar altına alınamayacağının bir örneğini daha verdiler.

Kuzey Kürdistan ve Türkiye'deki cezaevlerinde F tipi tecrite karşı başlatılan ölüm orucu direnişi 3. yılına girdi. Ölümüne direniş içerisinde şimdiye kadar 102 devrimci tutsak yaşamını yitirdi. Onlarcası zorla müdahale işkencesiyle sakat bırakıldı.

Devrimci tutsakların F tiplerinde tecrit edilmesine, yaşamın, toplumun hücreleştirilmek istenmesine karşı susma! Faşizmin saldırılarına karşı çık! Ölümlere sessiz kalma! Hesap sor! Örgütlen! Mücadeleyi yükselt!

İşçiler! Emekçiler!

Uluslararası bir komplo sonucu tutsak edilerek faşist Türk devletine teslim edilen A. Öcalan'ın İmralı'da formüle ettiği "demokratik cumhuriyet projesi"ne bağlı olarak, binlerce PKK tutsağı faşist sömürgeci devletin devrimci tutsakları F tiplerinde tecrit etmek istemesine karşı verdikleri mücadeleye, direnişe katılmayarak, cezaevleri katliamına kayıtsız kaldılar. Sömürgeci devlet reformistleşen, devletle uzlaşmaya çalışan PKK tutsaklarına, katliam sırasında dokunmadı. PKK'nın bu tavrına rağmen, faşist devlet PKK tutsaklarını da F tiplerine sevk etmeye başlamıştır.

PKK'nın F tiplerine karşı verilen mücadeleye kayıtsız kalması tavrı; PKK Merkez Komitesi üyesi Mazlum Doğan'ın "teslimiyet ihanete, direniş zafere götürür" diyerek 1982 21 Mart tarihinde, Diyarbakır zindanında yaşamını feda etmesine uyan bir tavır olmamakla birlikte, PKK'nın reformist hattına uygun bir tavırdır.

Sömürgeci faşist Türk devleti, kendisine karşı olan herkese karşı gerçek barbar yüzünü göstermekten çekinmiyor. Sömürgeci devlet halklarımızın ortak düşmanıdır.

Sömürgeci faşist devletin barbarlığından kurtuluşun tek yolu, bu düzeni, bu düzeni ayakta tutan ordusuyla, polisiyle, resmi ve sivil çeteleriyle sömürgeci Türk devletini yıkmaktan geçmektedir. Kurtuluşun yolu sömürgecilikle uzlaşmaktan değil, sömürgeciliği yıkmaktan geçer. Bunun için de halklarımızın birleşik devrimi, tek kurtuluş yoludur.

– Bimre devleta faşista Tırk!

– Devrimci tutsaklara özgürlük!

5 Aralık 2002

PARTÎYA BOLŞEWÎK (KURDİSTANA BAKUR) TARAFTARLARI

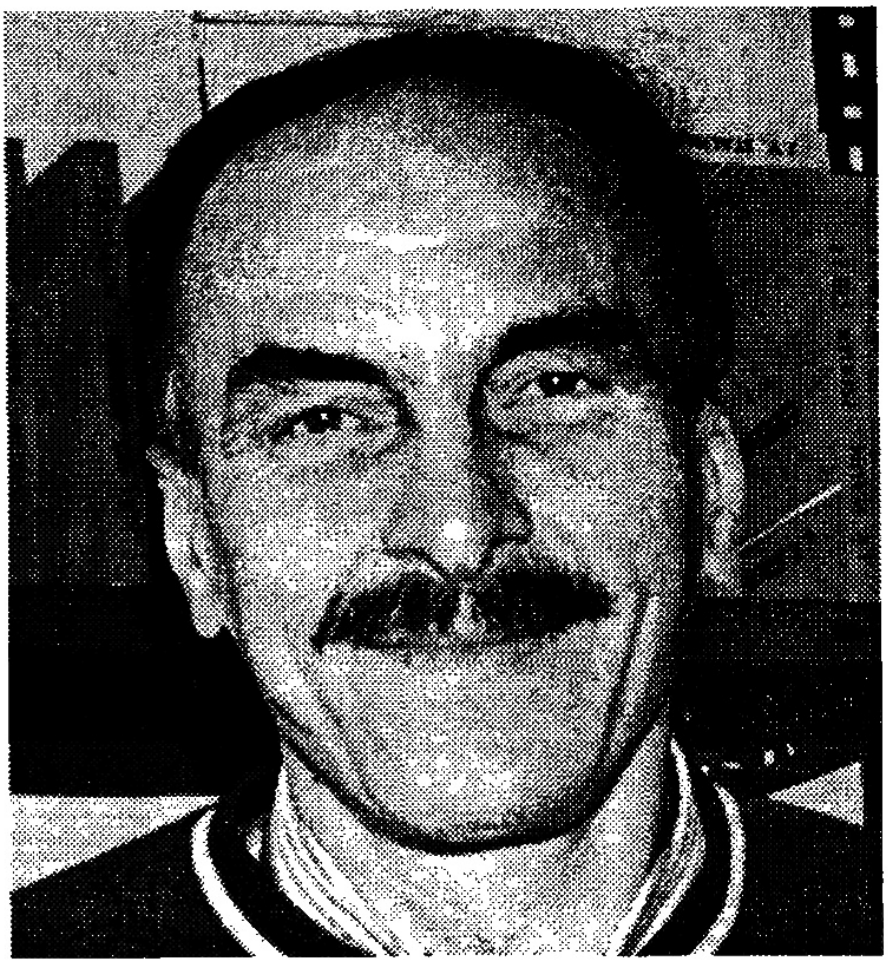

Ali Yavuz Çengeloğlu'nu ("Kel"i) andık...

5 Ekim 2002'de kaybettiğimiz değerli insan, İnter Yayınları'nın sahibi Ali Yavuz Çengeloğlu'nu 10 Kasım 2002'de Almanya'nın Castrop-Rauxel kentinde düzenlediğimiz bir toplantıyla andık.

Toplantıya Ali Yavuz'un yoldaşları, az sayıda da olsa değişik bölge ve ülkelerden gelen eski mücadele arkadaşları, dostları ve sevenleri katıldı.

Toplantıyı düzenleyenler adına konuşan yoldaş Ali Yavuz Çengeloğlu'nun yaşamı ve mücadelesi hakkında detaylı bilgi sundu. Bu konuşma tüm kaygılardan uzak, devrimci, komünist yaklaşım temelinde ölüm sonucu aramızdan ayrılan bir devrimciyi, bir komünisti; komünistçe anan bir konuşmaydı. Konuşma; hataları gizleyen, olumlulukları göklere çıkaran yaklaşımlardan tümüyle uzak, gelişme sürecinde olguları ortaya koyan bir nitelikteydi.

Bu konuşmada çıkan resim; Ali Yavuz Çengeloğlu devrimci mücadeleye atıldığı 1970'li yıllardan ölene dek devrimci idealine bağlı kaldı, o devrimci mücadeleyi terk etmedi. O, örgütlü mücadelenin çeşitli kademelerinde; en küçük birimden MK üyeliğine kadar önemli görevler üstlendi. O, yönetici, önder konumundayken bile alçakgönüllü, olgun yapısıyla devrimin bir sıra neferi görünümündeydi. O, hiçbir zaman geçmişte yaptığı işlerin büyüklüğünü anlatmaz, onlarla böbürlenmezdi. Onu tanımayan biri onun büyük mücadele süreçlerinde gelişen, önemli sorumluluklar yüklenen, devrimin gelişmesine önemli katkıları olan biri olduğunu sezinleyemezdi. Geçmiş mücadelesiyle övünüp geçmişte ne kadar büyük olduğunu anlatmaya çalışanları bile alçak gönüllü ve sabırla dinler, kendi yaptıklarından söz etmezdi. O bütün bunların yanısıra ilkeliydi, ilkelerden taviz vermez; yanlışlara karşı doğru bir yöntemle mücadele yürütürdü.

O bir devrimci, bir komünistti... o, bir insandı. Onun da bir gelişim süreci vardı. Bu mücadele sürecinde çok olumlu yanları ve katkıları olduğu gibi bazı hataları da vardı. Örneğin, O, TKP/ML'nin toparlanmasında önemli katkıları olan biriydi ve cezaevine girdiği dönemde 1. MK üyesiydi. O dönemde polise düştüğünde, işkencede konumuna uygun bir direniş gösterememiş, kendi deyimiyle "yenilgi psikolojisiyle en geri direniş noktasına çekilmiş", polis tarafından bilinen bilgileri onaylama biçiminde de olsa; poliste çözülmüştür. Daha sonraki süreçte O, yaptıkları hatalara kılıf aramamış, bunların komünistçe olmadığını kendisi de tespit etmiş ve bu hatasının acısını hep yüreğinde hissetmiştir.

Özel yaşamında da yer yer (ilk eşi ve çocuğuna karşı) sorumsuz kimi tavırları olduğunu kendisi de ortaya koymuştur.

Sonuç olarak; Ali Yavuz Çengeloğlu devrimci mücadeleye atıldığı 1970'li yıllardan öldüğü güne kadar devrim, sosyalizm, komünizm davası için çalışmış, Kuzey Kürdistan-Türkiye devrim mücadelesinde önemli sorumluluklar üstlenmiş, katkılar sunmuştur. O en son, İnter Yayınları gibi önemli bir marksist-leninist hazinenin yaratılmasında büyük emekleri olan bir komünisttir. Gelecek kuşaklar bu büyük hazinenin sahibini unutmayacaktır!

Divandaki yoldaşın Ali Yavuz Çengeloğlu hakkında yaptığı konuşmanın çok kısa özeti böyleydi. Yoldaşın konuşmasının ardından çeşitli dönemlerde onunla mücadele yürütmüş arkadaşları, dostları, yoldaşları ona ilişkin anılarını anlattılar, çok yönlü değerlendirmelerde bulundular.

Salon küçük fakat şirin bir yerdi. Divanın bulunduğu köşede çiçeklerle süslenmiş Ali Yavuz'un resimleri vardı. Büyükçe olan resmi öylesine canlıydı ki, sanki o da toplantıya katılmış ve güler yüzüyle toplantıyı izliyor gibiydi. Arkadaşları ona ilişkin anılarını anlatırken yer yer ellerini ona doğru uzatıyorlardı. Salonu yer yer hüzün, yer yer onun anıları üzerine gülüşmeler ve mücadele azmiyle dolan yüzlerin güzelliği kaplıyordu. Sanki, "Kel" o köşede oturuyor, toplantıda herkese gülücükler dağıtıyor, anlatılanları büyük bir titizlikle dinliyor ve anlatanlar o an sanki gerçekte onunla konuşuyor gibiydiler. Anılarını anlatanlar, özellikle de onunla birlikte yaşadıkları kimi esp rili anılarını anlattıklarında onun canlı gibi duran, gülen resmine bakıyor, onun bu espiriye katılmasını istercesine ona bakıyorlardı. Oysa onlar da biliyordu ki "Kel" artık o espirilere katılamazdı!

Anlatılanlardan onun sevecen, mütevazi, üretken, dünyaya güvenle, iyimserlikle bakan; kararlı, çalışkan, paylaşımcı, açık sözlü ve daha birçok olumlu özelliği kendinde barındıran çok yönlü bir insan, bir kavga adamı, bir önder... olduğu ortaya çıkıyordu. Toplantıya katılan insanların önemli bir bölümü bu anlatılanlardan nasıl büyük bir değerin aramızdan ayrıldığını daha iyi görür gibiydiler.

Çeşitli nedenlerle ve siyasi ayrılıklardan dolayı biraraya gelemeyen bir dizi eski mücadele arkadaşını Ali Yavuz ölümüyle bir araya getirmişti. Bir anda tüm kırgınlıklar unutulmuş, herkes bir yürek olmuş gibiydi. Bu güzel insanın ölümü bile birşeylere öncülük etmiş, insanların bir araya gelmesine katkı sunmuştur. Onun anısına sahip çıkan, mücadelesine saygı duyan tüm dostlara teşekkürler.

Toplantıya gelen mesajlar okundu. Çeşitli şiir ve marşlarla süren toplantı Enternasyonal'le sona erdi. Eğitici, öğretici bir toplantıydı.

26 Kasım 2002

Bir okur ✘

Türk hakim sınıfları antidemokratik seçim aldatmacasını tamamladı...

Bilindiği gibi egemen sınıfların meclisi 31 Temmuz'da bir erken seçim ve bu erken seçimin 3 Kasım'da yapılması kararı aldı. Bu tarihten sonra ha ertelendi ha ertelenecek derken, MGK'nin düğmeye basmasıyla seçimlerin 3 Kasım'da yapılması kesinleşti, Yüksek Seçim Kurulu'nca yapılan açıklamaya göre 23 partinin seçime katılma hakkı vardı. Hummalı bir seçim çalışması başladı... Başladı başlamasına da bu seçim de bir önceki seçim gibi % 10 barajlı bir seçimdi. Kamuoyu araştırmalarına bakıldığında baraj sorunu olmayan partiler AKP ile CHP idi.

AKP, ki bu parti kemalist siyaset mühendislerinin RP'yi ve FP'yi yasaklamasıyla ortaya çıkan iki partiden biriydi, tüm ayak oyunlarına rağmen bu seçimlerden birinci parti olarak çıktı. CHP de barajı aştı ve diğer partiler –baraja yakın olan MHP ve DYP de dahil– meclise giremedi.

Bugün açıklanan ve kesin olmayan sonuçlara göre AKP, seçim sandığına gidip oy kullananların oylarının % 34'ü üzerinde, CHP % 19 üzerinde oy almıştır. Bu, seçim yapanların yaklaşık yarısı kadar görünüyor ama gerçek rakamlar değil bunlar. Seçime gitmeyenler, yani oy kullanmayanlar, seçime gidip de geçersiz oy kullananlar dışında barajı aşmayanların da oyları hesaplandığında AKP ve CHP'nin tüm seçmen bazındaki oy oranı % 40'ın da altındadır. Bağımsız adayların oylarıyla birlikte anda meclisteki temsiliyet % 41'dir. Yani meclise girenlerin tümü birlikte hesaplandığında bile toplam seçmenlerin yarısı bile temsil edilmemektedir. Bu yönüyle dahi bakıldığında bu seçimin, bu meclisin, hükümetin meşruiyeti yoktur. Ama ne fark eder ki? Ağababaları ABD'de genel oyların sadece % 21'ini alan bir başkan iş başında değil mi?!! Meclisin meşruiyeti olsun olmasın hakim sınıflar kılıfına uyduruyor.

Sorun sadece oy oranı sorunu değil tabii ki. 3 Kasım seçimlerinde de işçilerin, emekçilerin ve ezilen halkların gerçek temsilcisi, gerçek bir komünist partisi yoktu.

Kuzey Kürdistan-Türkiye'nin bugünkü parlamenter maskeli faşist diktatörlük şartlarında yapılan seçimlerde komünistler –ama yalnızca adı komünist olanlar değil– seçimlere kendi komünist programları ve propagandalarıyla ne yazık ki katılamadılar, katılamazlardı. Çünkü: Gerçek komünistler, burjuvazinin parlamento ahırında dönen dolapları öğrenip bu ahırı teşhir edecek, burada gerçek kurtuluşun seçimlerle gelmeyeceğini haykıracaklardır. Kurtuluşun, bu sömürücü, Türkçü, şoven, erkek egemen düzenin proletarya önderliğinde devrimle yıkıldığında, işçilerin, emekçilerin iktidarı kurulduğunda geleceğini haykıracaklardır. Seçimlerle burjuvazinin düzene de-

mokratik meşruiyet kazandırmak için bir oyun olduğunu haykıracaklar vb. bunun için bu faşist düzende gerçek devrimcilere yer yoktur.

Bunun böyle olduğunu bilen komünistler ve bazı devrimciler en başında doğru bir tavır takındılar, seçimleri boykot çağrısı yaptılar. Bence bu tek doğru yoldu. Ama büyük siyaset yaptığını sananlar irili ufaklı sosyaldemokratından tutun da "solcu" hatta TKP gibi ismi komünist kendisi ise bildiğimiz modernrevizyonist, varlığı burjuvaziyi rahatsız etmeyen, hatta Türk devletinin ne kadar demokratik olduğunu göstermek için de burjuvazinin işine yarayan bu partiye kadar birçok parti hakim sınıfların seçim oyununa ortak oldular. Her halükârda, her renkten "sosyalist", "sosyaldemokrat" ve benzerilerin hepsi de şu ya da bu burjuva kesimin siyasi temsilciliğini yapmaya çalışan ve Türk milliyetçiliğinde en milliyetçi olma yarışında yer almaktadırlar.

HADEP'in belirli bir özelliği, Kürt ulusunun temsilcisi olma iddiası ve Kürtlerin bazı kültürel haklarını savunan bir parti olarak görülmesine rağmen, bu parti de çözümü bu sistem içinde görme, demokrasiyi, barışı ve özgürlüğü AB'li emperyalistlerden bekleme siyaseti de özünde reformist, teslimiyetçi bir anlayıştır ve diğerlerinden özde bir farklılığa sahip değildir. HADEP'in de içinde yer aldığı blok temelinde DEHAP olarak seçimlere girdi. Bu oluşum Kuzey Kürdistan'da birinci parti olmasına rağmen barajı aşamadı.

DEHAP'ın bu seçimlerde barajı aşamayacağı büyük ihtimaldi, ama dedik ya "bizimkiler" büyük oynuyor. . Eğer bağımsız adaylarla seçimlere katılınsaydı 30 civarında milletvekilini meclise taşıyabilirlerdi ve böylece ortak oldukları seçim oyunundan elleri boş çıkmazlardı... Tabii ki bu konudaki gücünü doğru değerlendirmeme, abartıyla kendini kandırma ve hakim sınıfların oyunlarını ve baskılarını iyi hesaplayamama gibi yanlışlar sonucu bu partinin meclise girmemesi beni pek de ilgilendirmiyor.

Gerçek şu ki, Kuzey Kürdistan-Türkiye'de varolan sistem emperyalizme bağımlı, parlamenter maskeli faşist bir diktatörlüktür. Bu diktatörlük şartlarında kim gelirse gelsin özde bir şey değişmeyecek, sömürü devam edecek, açlık, sefalet ve yolsuzluk sürecektir.

Kürt halkı başta olmak üzere ezilen değişik halklar üzerindeki baskı, milli zulüm devam edecektir. Kadınların aşağılanması ve cinsiyet ayrımı, egemen erkek şovenizmi devam edecektir. Çünkü, bu saydıklarım ve daha da sayabileceğim bir dizi sorun sistemin kendisinden kaynaklanıyor, şu ya da bu hükümetin iyi veya kötü olmasında değil. Böyle olduğu için de ancak gerçek devrimciler ve komünistler bu sistemde seçimlerde her fırsatta ve katılabilecek imkâna kavuştuklarında da seçimlere katılıp bu gerçekleri dile getirmek ve seçimlerle, reformlarla vs. bu düzenin değişemeyeceğini anlatmak olmalıdır diyorum.

Devrimci tavır, biz sömürüye karşıyız, biz sizin haksız, gerici savaşlarınıza, milli baskılarınıza, kadınları aşağılamanıza, ezen düzeninize karşıyız; üreten biziz, yöneten de biz olmak istiyoruz! Bunun için devrimi seçiyoruz! demek zorundadır. Kurtuluş seçimde değil, kurtuluş proletarya önderliğinde yıkılması gereken Türkçü, şoven faşist iktidarın yıkıntıları üzerinde kurulacak işçilerin, emekçilerin iktidarındadır, gerisi ham hayaldir.

Bir okur, 5 Kasım 2002 ✘

STALİN MÜCADELEMİZDE YAŞIYOR!

5 Mart 2003 tarihi, uluslararası proletaryanın ve ezilen halkların öğretmeni, kurtuluşun yol göstericisi Stalin'in ölümünün 50. yıldönümüdür.

Evet, Stalin öleli 50 yıl oldu...Fakat burjuvazinin ona duyduğu kin ve nefret eksilmedi. Uluslararası burjuvazi, ölümünden 50 yıl sonra da tüm araçlarıyla Stalin'e saldırmaya devam ediyor ve Stalin'i işçilerin-emekçilerin ve ezilen halkların yüreğinden, beyninden söküp atmak için kampanyalar düzenliyor.

Burjuvazinin Stalin'den nefret etmesi, onun adını duyunca sinir krizleri geçirmesi eşyanın doğasına uygundur. Çünkü Stalin de burjuvaziden nefret eden, tüm mücadelesini burjuvazinin iktidarına son vermeye adayan, bunun Rusya'da, pratikte gerçekleştirilmesine önderlik eden bir komünisttir.

Burjuvazinin ölümünün 50. yılında Stalin'e karşı yürüttüğü kampanyalar sosyalizme, komünizme karşı yürüttüğü kampanyalardır. Burjuvazi için kin ve nefretin adı olarak kullanılan Stalin adı, biz komünistler için, Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin inşasının, sosyalist devrimin sürdürülmesinin, Marksizm-Leninizm'in savunulmasının adıdır. Stalin'in adı dünya halklarının Hitler faşizmine karşı zaferinin adıdır. Stalin'in adı, ezilen, bağımlı ülkelerin halkları için özgürlüğün, ulusal kurtuluşun adıdır. Stalin'in adı sömürü sistemine karşı mücadelemizde, burjuvazinin iktidarına son vermede, marksist-leninist teorinin geliştirilmesinin adıdır.

50. ölüm yıldönümü vesilesiyle Stalin'i saygı ve sevgiyle anıyor ve burjuvazinin tüm saldırıları karşısında bir kez daha haykırıyoruz: Stalin, bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halklarının mücadelesinde, mücadelemizde yaşıyor, yaşayacak!

***

Aşağıda, Stalin'in İran Azerbaycanı Ulusal Hükümet Başkanı Pêşewerî'ye (Pişevari) 8 Mayıs 1946 tarihinde gönderdiği mektubun Kürtçesini yayınlıyoruz.

Nameya Stalîn ji bo Pêşewerî Arşîva Wezareta Derva ya Yekîtiya Sovyetan.

O 7, D 544, P34, L 8 û 9,
birê ketiye 8-ê Gulana 1946-an.

Ji bo heval Pêşewerî

Bi min wiha ye ku we rûdanên hundurê Îranê û yên navneteweyî rast tehlîl nekirine.

A yekê: We divê niha hûn hemî daxwazên şoreşgerî yên Azerbaycanê bidestxin. Lê rewş û şertên îro buhura gihîştina bidestxistina van daxwazan nade. Lenîn daxwazên serekî yên şoreşgêrî yên demekê aniye meydanê ku di piraktîkê de bidestkevin –tekrar dikim ku di piraktîkê de bidest kevin– ew jî demek e ku buxrana (krîza) bihêz a şoreşgerane di nava welêt de û her wiha biserneketina ordiyê li hemberî dujmin hebe. Di sala 1905-an de gava şerê li hember Japonan biser neket, her wiha jî bû ku gava şerê bisernekteî yê li dijî Almanan ê sala 1917-an. Divê di vê meselê de hûn guh bidin (lasayî) Lenîn, ev gellek baş e û ciyê rêzlêgirtinê ye jî. Lêbelê rûdanên îro yên Îranê bi eksê wê ne, niha li Îranê buxraneka kûr a şoreşgerane tuneye, cotkarên Îranê heta niha çalakiyeka bi wî awayî nîşan nedane. Îran niha li gel dujminê derve di şerekî de nîne, ku bikaribe dar û desteyê kevneperest eger bê û di şer de biser nekeve, jar bixe. Piştî wê li Îranê rewşeka wilo jî nîne ku meriv bikaribe bikar bîne wekî taktîkê Lenîn ê 1905-an û yê 1917-an.

Ya duduyan: Bêgûman we dikarî hûn ji bo serkeftina xebata xwe û daxwazên şoreşgerî yên Azerbaycanê bi hêvî bûna heke ordiya Sovyetî li Îranê bimaya. Lê me neşiya em zêdetir hêzên xwe li Îranê bihêlin. Pirtir ji ber vê hindê ku, mayina ordiyên me li Îranê, esasên siyaseta rizgarîxwazî ya me li Asya û Awrûpayê xweştir (xewşdar) dikir. Amerîkî û Îngilîzan ji me re gotin ku eger ordiyên Sovyetî dikarin li Îranê bimînin ji bo çi ordiyên Îngilîz nikaribin li Misrê, Sûriyê, Endonezyayê û Yunanîstanê û eskerên Amerîkayê li Çînê, Îslandayê û Danîmarkayê bimînin. Ji bo vê me biryar da em eskerên xwe ji Îran û Çînê vekêşin ku em van bahaneyan di destên Amerîkî û Îngilîzan de nehêlin û tev-

gerên rizgarîxwaz ên li koloniyan berfireh bikin û bi vî awayî siyasetên rizgarîxwazane meşrû bikêrhatîtir bikin. Hûn wek şoreşgêrekî ji me fêhm dikin ku me nedişiya em bi awayekî din muamele bikin.

Ya sisiyan: Bi liberçavgirtina yên hatî gotin, meriv dikare bi van encamên xwarê yên li ser rewşa Îranê bigihê. Li Îranê buxraneka bihêz a şoreşgerî nîne, Îran di haletê şerekî de yê li gel dujminê derva nîne ku sernekftina wê bibe sedemê jarbûna kevneperestiyê û kûrbûna buxranê. Heta ku eskerên Sovyetî li Îranê hebûn, firsenda dirêjkirina xebata we li Azerbaycanê hebû we dikarî tevgereka demokratîk bi daxwazeka dûr û dirêj û fireh li dar xin. Lê belê eskerên me diviya ji Îranê vekêşin ku vekişiyaye. Nuha li Îranê em rûbirûyê çi ne? Ev hemberîhevbûna hukumeta Qewam li gel terfdarên Îngilîz heye ku kevneperesttirîn dar û deste ne li Îranê. Derbasbûyîya kevneperestane ya Qewam her çewa dibe bila bibe, nuha jî ew naçar e ji bo bergirîkirina li berjewendiyên xwe û parastina hukumeta xwe, hin reformên demokratîk bike û di nava hêzên demokratîk de li pişgiriyê bigere.

Taktîkên me di vê navberê de divê çi be? Ez wiha difikirim ku em divê ji vê dijayetiyê feyde bigrin, ji bo ku Qewam pêşde poşman nebe divê piştgiriya wî bê kirin heta ku terefdarên Îngilîz bên tasfiyekirin û bi vî awayî hin gav ji bo demokratîzekirina Îranê bê avêtin. Hemû şîretên me yên ji bo we ji vî esasî hereket dike. Lê belê em dikarin taktîkekî din jî li pêş bigrin; dev ji hemû tiştî bê berdan, pêwendî ji Qewamî bên birrîn û bi vî awayî alîgirên kevneperest ên Îngilîz bi ser kevin. Lê ew ne taktîk e belkû hemaqet e (ehmeqî ye) ev di rastiyê da xiyanet bi gelê Azerbaycanê û demokrasiya Îranê ye.

Ya çaran: Dibe ku hûn bibêjin di destpêkê de we em gîhandin ezmanan lê dawiyê we em dane aliyekî û em riswa kirin. Heke welê be ciyê şerma me ye. Lê di rastiyê de çi rû daye? Me li vê derê uslûba diyarkirî ya şoreşgêrî bikar aniye ku ji bal her şoreşgerekî ronî û eşkere ye. Ji bo ku em karibin xwe li gel rewş û şertên Îranê li hev bînin û aliyên yekem ên daxwazên tevgerê bên cîbicîkirin, lazim e bi daxwazên kêmtirîn (mînîmûm) dest pê bê kirin û pêşengî bê kirin û ji bo dewletê xeterî durust bibe, paşdegavavêtina dewletê were meydanê. Lê belê raykirina we ji bo pêş, we nedikarî di rewş û şertên Îrana niha de bi wan daxwazên ku hukumeta Qewam niha naçar e cîbicî bike, wan garantî bikin. Ev qanûna tevgera şoreşgêrî ye, loma jî nabe ku gotina li ser riswakirina e bê meydanê, ciyê şermê ye ku hûn wiha bibîr bikin ku me hûn riswa kirine. Bi eksê wê, eger hûn jîrane bizavê bikin, bi piştevaniya manewî ya me hûn digihên wan daxwazên ku min dan nasîn û pirraniya wan di hoy û şertên Azerbaycanê de hene. Em ji we re hem ji Azerbaycanî hem jî ji Îranîyan re wekî pêşengên bizava peşkeftinxwaz a demokratîk di Rojhilata Navîn serkeftinê dixwazin.

J. Stalîn
8-ê Gulana 1946

(Armanc, hejmar 175-176, hejmara taybetî, 1997)

KARKERÊNÊ TEDÊ WÊLATO Û SARÊ BİNDESTO JÛBENE

SÊWETA SAZÛBÎYAYENA PARTÎYA BOLŞÊWÎK

astarê bolşewîk

AMOR: 21 · GÛJİGE 2003 · BIHA: 750.000 TL
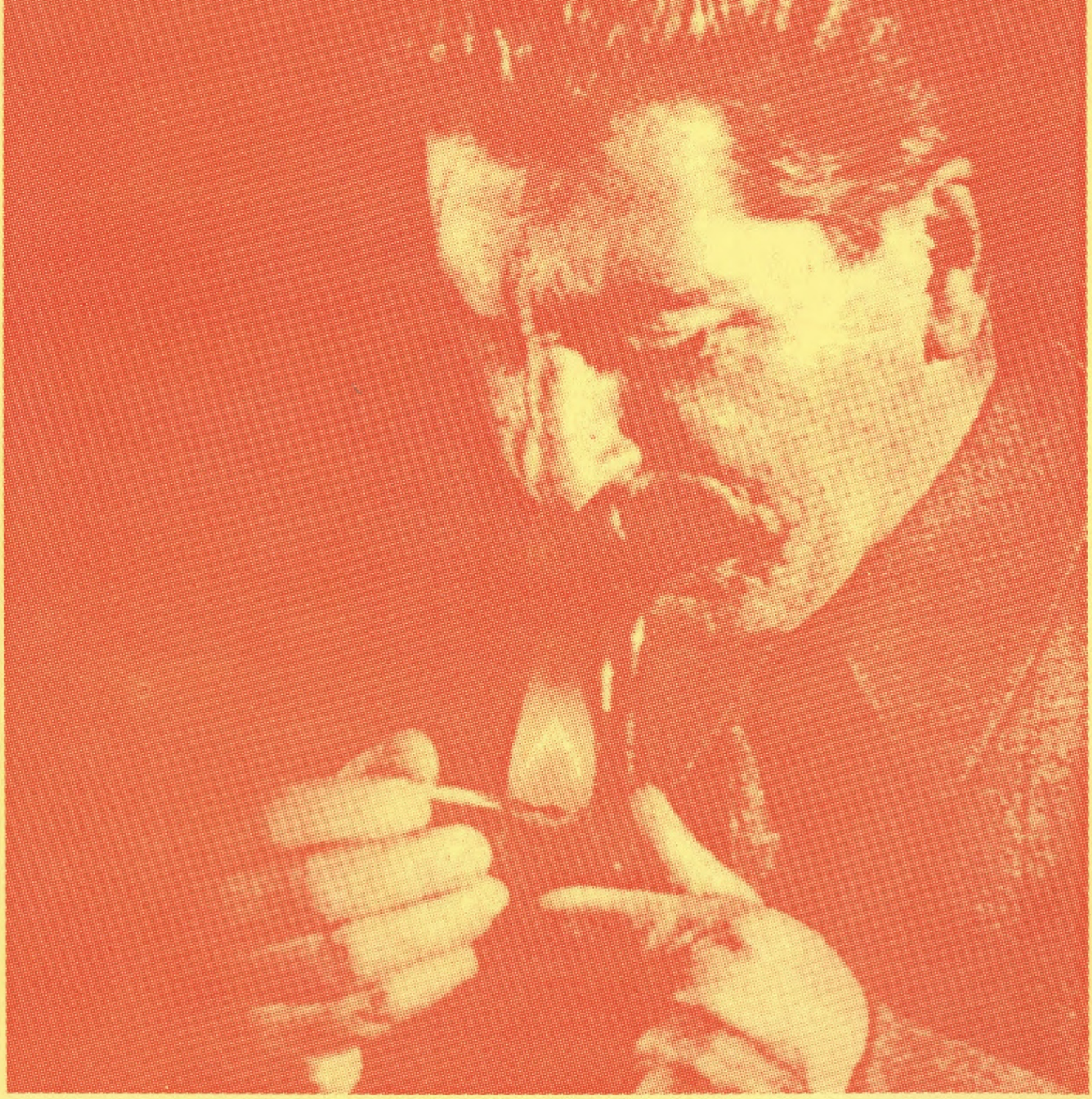
SERDARÊ ORDİYA SOR